

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 1.6.2018
COM(2018) 385 final

2018/0209 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe
(EU) št. 1293/2013**

(Besedilo velja za EGP)

{SEC(2018) 275 final} - {SWD(2018) 292 final} - {SWD(2018) 293 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

V tem predlogu je za datum začetka uporabe določen 1. januar 2021, pripravljen pa je za Unijo s 27 državami članicami, v skladu z uradnim obvestilom Združenega kraljestva, ki ga je Evropski svet prejel 29. marca 2017, o nameri Združenega kraljestva, da na podlagi člena 50 Pogodbe o Evropski uniji izstopi iz Evropske unije in Euratoma.

• Razlogi in cilji

Okoljske in podnebne težave vplivajo na zdravje in kakovost življenja državljanov EU ter na razpoložljivost in stanje naravnih virov, kar ustvarja družbene in gospodarske stroške. Prehod na nizkoogljično in krožno gospodarstvo je projekt gospodarske modernizacije za Evropo in prednostna naloga Junckerjeve Komisije. Prehod na sodobno, čisto in bolj krožno gospodarstvo zahteva velike premike na področju naložb v smeri novih infrastruktur, novih tehnologij, novih poslovnih modelov ter novih načinov proizvodnje in potrošnje vseh vrst blaga in storitev, vključno z živili in naravnimi viri. EU je v svetovnem merilu vodilna na področju varstva okolja in podnebnih ukrepov. V zadnjih 40 letih je sprejela številne okoljske politike, ustanovila sklade in pripravila orodja, ki sestavljajo najsodobnejše standarde na svetu. To vlogo želi ohraniti in okrepiti.

Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta je nuja in hkrati prednostna naloga. Program LIFE ima katalitično vlogo pri olajšanju preobrazbe Unije v čisto, krožno, energijsko učinkovito, nizkoogljično družbo, odporno proti podnebnim spremembam. S ciljno usmerjeno podporo ukrepom politik in ukrepom za tržno uveljavljanje ohranjanja, varuje in izboljšuje kakovost okolja, varuje zdravje ljudi ter si prizadeva za preudarno in racionalno uporabo naravnih virov.

Poleg tega prispeva k zavezam, ki jih je EU sprejela v okviru Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, energetske unije ter energetske in podnebne politike do leta 2030 ter k dolgoročnim ciljem na področju razogljičenja. Hkrati je skladen z ambicijami EU, da v svetovnem merilu postane vodilna na področju obnovljivih virov energije.

Kot je navedeno v sporočilu Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope, je agenda Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in 17 ciljev trajnostnega razvoja poglobljen vodilni okvir za vse politike EU, zato se bodo uporabljali v celotnem prihodnjem večletnem finančnem okviru.

Dejavnosti v okviru programa LIFE za obdobje 2014–2020¹ so namenjene reševanju težav neposredno na terenu, glavni učinek programa pa je z njegovo katalitično vlogo posreden in podpira majhne ukrepe, namenjene za začetek, razširitev in pospešitev praks trajnostne proizvodnje, distribucije in potrošnje ter varstvo naravnega kapitala:

- z olajšanjem razvoja in izmenjave dobre prakse in znanja,
- s krepitvijo zmogljivosti in pospeševanjem izvajanja okoljske in podnebne zakonodaje in politik ter olajševanjem prehoda na čisto energijo,
- s pomočjo zainteresiranim stranem pri preizkušanju tehnologij in rešitev majhnega obsega in

¹ Uredba (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 614/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 185).

– z uporabo sredstev iz drugih virov.

Ta pristop bi bilo treba še naprej uporabljati v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027.

Z vključevanjem podnebnih ukrepov v vse instrumente naslednjega večletnega finančnega okvira bo na voljo več finančnih sredstev za potrebne inovacije, socialno prilagajanje in krepitev vloge podjetij, zaposlenih in državljanov za razvoj zmogljivosti in spretnosti za pomoč v boju proti podnebnim spremembam. Program LIFE bo prispeval k malim inovacijam, ki bodo državljanom pomagale ukrepati za podnebje in za svojo skupnost.

• **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Program LIFE je edini sklad EU, namenjen izključno za okoljske in podnebne cilje. S sorazmerno skromnim proračunom je usmerjen v nišo med programi EU za pomoč raziskavam in inovacijam na eni strani ter programom EU za financiranje obsežnega uvajanja na drugi. Program tako premošča vrzel med razvojem novega znanja in njegovo uporabo.

Na ravni EU se velike naložbe v okolje in podnebne ukrepe financirajo predvsem iz večjih programov financiranja, ki povezujejo okoljske in podnebne ukrepe z njihovimi cilji (vključevanje), vključno z regionalnimi razvojnimi skladi, skladi za razvoj kmetijstva in podeželja, skladi za pomorstvo in ribištvo, programom za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, instrumentom za povezovanje Evrope ter instrumenti zunanje politike in finančnimi instrumenti Unije, glavni učinek programa LIFE pa je posreden z njegovo vlogo katalizatorja, ki podpira majhne ukrepe, namenjene začetku, širitvi ali pospešitvi čiste in trajnostne proizvodnje, distribucije in potrošnje, izboljšanju kakovosti okolja in pomoči pri doseganju podnebnih ciljev Unije.

Prizadevati si je treba za sinergijo med nepovratnimi sredstvi iz programa LIFE in iz drugih programov EU (npr. predstavitveni projekti iz Obzorja Evropa), saj so njihove dejavnosti medsebojno povezane, čeprav imajo programi vsak svoj cilj ter se razlikujejo po velikosti in naravi. Program Obzorje Evropa bo pomagal pri reševanju okoljskih izzivov in prednostnih nalog EU z raziskavami in inovacijami – ki pridobivajo informacije v okviru postopka strateškega načrtovanja – predvsem v namenskih „grozdih“. Obzorje Evropa praviloma pokriva dejavnosti, ki podpirajo razvoj, predstavitev in tržno uveljavljanje inovativnih rešitev z nadnacionalno razsežnostjo, ki so prve te vrste v EU in imajo potencial za ponavljanje v Uniji. Katalitični učinek tradicionalnih projektov LIFE bo v tem, da se razvijejo, preizkusijo ali predstavijo primerne tehnologije ali metodologije za izvajanje okoljske in podnebne politike EU na terenu v specifičnih okoliščinah, ki se lahko pozneje uporabljajo v velikem obsegu in se financirajo iz drugih virov. Potencial sklada InvestEU bi se lahko uporabil za financiranje strateških projektov za naravo in integriranih projektov ter za pomoč pri prevzemanju programa.

Na nekaterih področjih (npr. narava in biotska raznovrstnost, vključno z morskimi ekosistemi) ima program LIFE edinstveno in ključno vlogo. Sinergija in dopolnjevanje sta bila ugotovljena zlasti pri programih za razvoj podeželja, pa tudi na primer med projekti za prilagajanje podnebnim spremembam in obvladovanje tveganja nesreč. To sinergijo in dopolnjevanje bi bilo treba okrepiti v okviru naslednjega programa LIFE za obdobje 2021–2027, tudi s prilagoditvijo obsega raziskovalnega programa za nekatere dejavnosti, ki podpirajo prehod na čisto energijo in prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb.

Vključitev podprograma za prehod na čisto energijo v program LIFE bi povečala splošno skladnost financiranja EU, hkrati pa ponudila velik potencial za sinergijo z drugimi okoljskimi in podnebnimi ukrepi.

Zelo opazno je dopolnjevanje ukrepov za financiranje raziskav in inovacij na področju čiste energije v okviru Obzorja Evropa. Raziskave in inovativne rešitve, razvite v okviru Obzorja Evropa s podpiranjem najuspešnejših, bodo zagotovile naslednjo generacijo tehnologij in dobre prakse, ki se lahko pozneje ponavljajo s podporo, ki jo za krepitev zmogljivosti zagotavlja program za prehod na čisto energijo.

Podprogram za prehod na čisto energijo in instrument za povezovanje Evrope se dopolnjujeta z vidika narave in temeljne intervencijske logike. Bistvo intervencijske logike instrumenta za povezovanje Evrope je zlasti čezmejna razsežnost.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga in načelo subsidiarnosti

Člen 192 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je podlaga za ukrepanje EU na področju okolja in podnebnih sprememb. Ta pravna podlaga zajema tudi dejavnosti, ki podpirajo prehod na čisto energijo, saj neposredno prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb. Nekaterе dejavnosti za izboljševanje energijske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije se financirajo že v okviru tekočega programa LIFE, ker veliko prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb, poleg tega pa pogosto ustvarjajo še druge okoljske koristi (npr. izboljšujejo kakovost zraka).

Večina okoljskih težav je čezmejnih ali nadnacionalnih in jih države članice same ne morejo zadovoljivo rešiti. Potrebno je posredovanje EU, da se zagotovijo primerni mehanizmi za učinkovito reševanje takih težav in da se prepreči neustrezno usklajevanje.

Poleg tega so okoljska sredstva evropske javne dobrine, katerih dobro upravljanje je nujno za pravilno delovanje enotnega trga.

3. REZULTATI RETROSPEKTIVNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

• Retrospektivne ocene

Čeprav je bila najnovejša vmesna ocena programa LIFE za obdobje 2014–2020² opravljena na začetku izvajanja programa, ko so se začeli le projekti za leti 2014 in 2015, je potrdila, da je program na dobri poti, da bo učinkovit, uspešen in ustrezen ter da prispeva k strategiji Evropa 2020. Poleg tega večina zainteresiranih strani meni, da je LIFE zelo pomemben instrument za obravnavanje okoljskih in podnebnih prednostnih nalog.

• Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi

V okviru vmesne ocene programa LIFE so bila izvedena številna posvetovanja, med drugim (i) 12-tedensko javno posvetovanje z več kot 250 odzivi, (ii) šest posebnih anket z več kot 200 odzivi in (iii) več kot 150 pogovorov (in po potrebi obiskov na kraju samem) z glavnimi zainteresiranimi skupinami, vključno z upravičenci projektov, koordinatorji projektov,

² Report on the Mid-term Evaluation of the Programme for Environment and Climate Action (LIFE) (Poročilo o vmesni oceni programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE)) ([SWD\(2017\) 355 final](#)).

službami Komisije, uradniki EASME, zunanjimi strokovnjaki za spremljanje in zainteresiranimi stranmi za finančne instrumente.

Upoštevano je bilo tudi mnenje Odbora regij in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o rezultatih vmesne ocene, saj so bile predvidene možnosti za program LIFE po letu 2020.

Za ta predlog je bilo širše posvetovanje z zainteresiranimi stranmi dopolnjeno z mnenji, prejetimi od nevladnih organizacij, in dodatnimi posvetovanji z zainteresiranimi stranmi v državah članicah.

Posvetovanja so potrdila pomen programa za obravnavo potreb in težav na področju podnebja in okolja ter pomembnost njegovega nadaljevanja, vključno v vsemi glavnimi vrstami posredovanja. Poudarjeno pa je bilo, da je treba poenostaviti njegovo upravljanje. Predlagana je bila tudi okrepitev katalitičnih učinkov in potenciala integriranih projektov.

• **Ocena učinka**

Za izboljšanje uspešnosti in katalitične vloge programa sta bili raziskani dve možnosti, s katerima bi se izboljšala dostopnost za prosilce iz vseh držav članic EU. Pozitivno je bila ocenjena možnost zagotavljanja centralizirane podpore celotni mreži nacionalnih kontaktnih točk namesto sedanjih nacionalnih projektov krepitve zmogljivosti (dostopnih samo nekaterim državam članicam), ki bi jo bilo treba izvesti. Pozneje bi lahko obravnavali možnost zvišanja ravni sofinanciranja, ki bi jo po možnosti prilagodili med izvajanjem programa.

Za izboljšanje uspešnosti in katalitične vloge programa je bilo obravnavanih nekaj dodatnih možnosti. Te so bile ocenjene pozitivno. Razširitev uporabe integriranih projektov v prihodnje strateške integrirane projekte se na podlagi izkušenj s pilotnimi integriranimi projekti v tem programu LIFE šteje za mehanizem, ki ustvarja največji učinek. Šteje se, da je prednostna naloga povečanje obsega uporabe in števila strateških integriranih projektov. Za to bi bilo potrebno povečanje proračuna v primerjavi s sedanjim proračunom programa LIFE.

Ocena učinka je pokazala, da bi bilo treba podporo za krepitev zmogljivosti za prehod na čisto energijo, ki prispeva k blažitvi podnebnih sprememb in se trenutno financira v okviru Obzorja 2020 za obdobje 2014–2020, v naslednjem večletnem finančnem okviru preseliti v program LIFE. Razlog za to je, da je program LIFE z vidika intervencijske logike, ciljev in mehanizmov za izvajanje ter ciljne skupine upravičencev primernejši od okvira za raziskave in inovacije, ki je ustrežnejši za razvoj prototipnih tehnologij kakor za podporo njihovem ponavljanju in izboljševanju. Vključitev podprograma za prehod na čisto energijo v program LIFE bi te pomanjkljivosti odpravila in povečala splošno skladnost financiranja Unije, hkrati pa ponudila potencial za sinergijo z drugimi okoljskimi in podnebnimi ukrepi. Na področju podnebnih ukrepov bo program LIFE kot nadaljevanje programa LIFE za obdobje 2014–2020 vključeval tudi podprogram za prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic.

V oceni učinka je upoštevano tudi, kako bi bilo mogoče okrepiti vlogo programa pri izvajanju politike Unije o naravi in biotski raznovrstnosti. Čeprav se je štelo, da možnost velikega sklada z deljenim upravljanjem v okviru programa LIFE ni učinkovita, bi lahko program LIFE imel okrepljeno vlogo pri vključevanju politike o naravi in biotski raznovrstnosti v druge politike in programe financiranja EU na podlagi bolj uravnoteženega dodatka proračuna, ki bi ga povečali ti programi financiranja.

Ugotovljeno je bilo tudi, da bi moral program še naprej financirati majhna nepovratna sredstva za biotsko raznovrstnost prek prostovoljne sheme za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na evropskih čezmorskih ozemljih.

Za konsolidacijo elementov programa, ki se nanašajo na naravo in biotsko raznovrstnost, je bil na področju okolja vzpostavljen poseben podprogram za naravo in biotsko raznovrstnost. Področje okolja zajema tudi podprogram za krožno gospodarstvo in kakovost življenja, ki je namenjen podpori drugim vidikom okoljske politike Unije, zlasti prehodu na krožno gospodarstvo, dobro in učinkovito upravljanje okoljskih virov, kot so zrak, voda in tla, ter spodbujanje dobrega okoljskega upravljanja.

Možnosti za krepitev ponavljanja ter za povečanje prožnosti programa in možnosti usmerjanja na ključne in nastajajoče zadeve s poenostavitvijo uredbe in večletnega delovnega programa nimajo resnih negativnih posledic; vključiti bi bilo treba oboje.

Odbor za regulativni nadzor je za oceno učinka 13. aprila 2018 izdal pozitivno mnenje s pridržki.

V mnenju o osnutku ocene učinka je zahteval dodatna pojasnila o sistemu spremljanja in predlaganih kazalnikih te pobude. Zahteval je tudi, da se priznajo posledice, ki jih bodo predlagane razširitve obsega programa LIFE na naravo imele za filozofijo, strukturo in mehanizme za izvajanje programa LIFE. Priporočila iz mnenja so bila vključena v poročilo. Natančneje, ocena učinka je bila razširjena, da kaže, kako se bodo obravnavale ugotovljene pomanjkljivosti na področju sistema spremljanja za tekoče programsko obdobje. Poleg tega je bil seznam kazalnikov za oceno programa popravljen, da je bolj usklajen s cilji programa. V prilogi 8 je bila vključena podrobnejša analiza možnosti za razširitev obsega programa LIFE na naravo in biotsko raznovrstnost, v oceni učinka pa je bila možnost na novo opisana.

Povzetek in pozitivno mnenje odbora za regulativni nadzor sta na voljo tukaj: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=2018&serviceId=11&s=Search>.

- **Poenostavitev**

V skladu z novo finančno uredbo se načrtovanje in podrobne odločitve o upravljanju programa odložijo na večletne delovne programe. V tej fazi se sprejmejo ustrezni ukrepi za poenostavitev postopkov upravljanja, kot je navedeno v oceni učinka.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Proračunske posledice ter človeški in upravni viri, potrebni za izvajanje programa, so navedeni v oceni finančnih posledic, ki je priložena temu predlogu.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Program LIFE upravlja neposredno Evropska komisija. Izvajanje nekaterih delov je bilo preneseno na izvajalsko agencijo EASME, kot je določeno za izvajanje programa LIFE za obdobje 2014–2020. Glede na skupno pozitivno oceno izvajanja tekočega programa, bi lahko tudi izvajanje programa LIFE za obdobje 2021–2027 prenesli na izvajalsko agencijo, ob upoštevanju rezultatov analize stroškov in koristi ter zadevnih sklepov, ki bodo sprejeti.

Ocenjevanje bo potekalo v skladu z odstavkoma 22 in 23 medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016³, kjer so tri institucije potrdile, da bi moralo biti vrednotenje obstoječe zakonodaje in politike podlaga za ocene učinka glede možnosti za nadaljnje ukrepanje.

³ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016 (UL L 123, 12.5.2016, str. 1–14).

Ocenjevali se bodo rezultati programa na terenu na podlagi kazalnikov/ciljev programa in podrobne analize, koliko je mogoče šteti, da je program ustrezen, uspešen in učinkovit ter da zagotavlja dovolj evropske dodane vrednosti in je skladen z drugimi politikami EU. Ocenjevanje bo vključevalo izkušnje, da se ugotovijo morebitne pomanjkljivosti/težave ali možnosti za nadaljnje izboljšanje ukrepov ali njihovih rezultatov ter za olajšanje čim večjega izkoriščanja/učinka ukrepov.

Predlog Komisije za večletni finančni okvir 2021–2027 določa ambicioznejši cilj za vključevanje podnebnih ukrepov v vse programe EU s splošnim ciljem, da se 25 % izdatkov EU nameni podnebnim ciljem. Prispevek tega programa k doseganju tega splošnega cilja se bo spremljal s sistemom podnebnih označevalcev EU na ustrezni ravni razčlenitve, uporabljale pa se bodo tudi natančnejše metodologije, kjer so na voljo. Komisija bo še naprej letno predstavljala informacije glede odobritev za prevzem obveznosti v okviru osnutka letnega proračuna.

EU bi morala spremljati tudi svoje izdatke, povezane z biotsko raznovrstnostjo, da bi izpolnila obveznosti poročanja iz Konvencije o biološki raznovrstnosti. Izpolnjene bi morale biti tudi zahteve za spremljanje iz druge ustrezne zakonodaje Unije.

Za podporo popolnemu izkoriščanju potenciala programa za pomoč pri doseganju podnebnih ciljev si bo Komisija prizadevala poiskati ustrezne ukrepe v celotnem postopku priprave, izvajanja, pregleda in ocenjevanja programa.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁴,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij⁵,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Okoljska in podnebna politika ter ustrezna politika za čisto energijo in zakonodaja Unije so precej prispevale k izboljšanju stanja okolja. Kljub temu so še vedno veliki okoljski in podnebni izzivi, ki bodo imeli precejšnje negativne posledice za Unijo in dobrobit njenih državljanov, če ne bodo obravnavani.
- (2) Program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE), vzpostavljen z Uredbo (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁶ za obdobje 2014–2020, je zadnji v nizu programov EU v zadnjih 25 letih, ki podpirajo izvajanje okoljske in podnebne zakonodaje ter prednostnih nalog politik. V nedavni vmesni oceni je bil pozitivno ocenjen⁷ kot program, ki je na dobri poti, da bo učinkovit, uspešen in ustrezen. Program LIFE za obdobje 2014–2020 bi se torej moral nadaljevati z nekaterimi spremembami, ugotovljenimi v vmesni oceni in poznejših ocenah. V skladu s tem bi bilo treba pripraviti program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) (v nadaljnjem besedilu: program) za obdobje od leta 2021.
- (3) V prizadevanju za doseganje ciljev Unije, določenih v zakonodaji, politiki, načrtih in mednarodnih obveznostih na področju okolja, podnebja in s tem povezane čiste energije, bi moral program prispevati k prehodu na čisto, krožno, energijsko učinkovito, nizkoogljično gospodarstvo, odporno proti podnebnim spremembam, k

⁴ UL C , , str. .

⁵ UL C , , str. .

⁶ Uredba (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 614/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 185).

⁷ Report on the Mid-term Evaluation of the Programme for Environment and Climate Action (LIFE) (Poročilo o vmesni oceni programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE)) ([SWD\(2017\) 355 final](#)).

varovanju in izboljševanju kakovosti okolja ter k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, in to z neposrednimi posegi ali s podpiranjem vključevanja navedenih ciljev v druge politike.

- (4) Unija si prizadeva razviti celovit odziv na cilje trajnostnega razvoja iz agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030, ki poudarjajo neločljivo povezanost upravljanja naravnih virov za zagotovitev njihove dolgoročne razpoložljivosti, ekosistemskih storitev, njihove povezave z zdravjem ljudi ter trajnostne in socialno vključujoče gospodarske rasti. V tem duhu bi moral program precej prispevati h gospodarskemu razvoju in socialni koheziji.
- (5) Program bi moral prispevati k trajnostnemu razvoju in uresničevanju ciljev zakonodaje, strategij, načrtov ali mednarodnih obveznosti Unije na področju okolja, podnebja in čiste energije, zlasti agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030⁸, Konvencije o biološki raznovrstnosti⁹ in Pariškega sporazuma, sprejetega v okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah¹⁰ (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum o podnebnih spremembah).
- (6) Da se dosežejo splošni cilji, je posebej pomembno izvajanje svežnja o krožnem gospodarstvu¹¹, okvira podnebne in energetske politike do leta 2030^{12,13,14}, zakonodaje Unije o naravi¹⁵ in sorodnih politik^{16,17,18,19,20}.
- (7) Spoštovanje zavez, ki jih je Unija sprejela v okviru Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, zahteva preoblikovanje Unije v energijsko učinkovito, nizkoogljično družbo, odporno proti podnebnim spremembam. Za to so potrebni ukrepi, s posebnim poudarkom na sektorjih, ki najbolj prispevajo k trenutnim ravnam emisij CO₂ in onesnaževanju, ki bodo prispevali k izvajanju okvira podnebne in energetske politike do leta 2030 in integriranih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov držav članic ter pripravam za strategijo Unije za podnebje in energijo do sredine stoletja in dolgoročno. Program bi moral vključevati tudi ukrepe, ki prispevajo k izvajanju politike Unije za prilagajanje podnebnim spremembam, da se zmanjša občutljivost za negativne posledice podnebnih sprememb.
- (8) Prehod na čisto energijo je nujen prispevek za blažitev podnebnih sprememb, ki bo koristil tudi okolju. Ukrepi za krepitev zmogljivosti, ki podpirajo prehod na čisto energijo in se do leta 2020 financirajo v okviru programa Obzorje 2020, bi se morali vključiti v program, saj njihov cilj ni financirati odličnost in ustvarjati inovacije, ampak olajšati prevzem tehnologije, ki je že na voljo in bo prispevala k blažitvi

⁸ Agenda 2030, resolucija, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 25. septembra 2015.
⁹ 93/626/EGS: Sklep Sveta z dne 25. oktobra 1993 o sklenitvi Konvencije o biološki raznovrstnosti (UL L 309, 13.12.1993, str. 1).

¹⁰ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

¹¹ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

¹² Okvir podnebne in energetske politike do leta 2030, COM(2014) 15, 22.1.2014,

¹³ Strategija Evropske unije za prilagajanje podnebnim spremembam, COM(2013) 216, 16.4.2013,

¹⁴ Čista energija za vse Evropejce, COM(2016) 860, 30.11.2016.

¹⁵ Akcijski načrt za naravo, ljudi in gospodarstvo, COM(2017) 198, 27.4.2017,

¹⁶ Program „Čist zrak za Evropo“, COM(2013) 918.

¹⁷ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

¹⁸ Tematska strategija za varstvo tal, COM(2006) 231.

¹⁹ Evropska strategija za mobilnost z nizkimi emisijami, COM(2016) 501 final.

²⁰ Akcijski načrt o infrastrukturi za alternativna goriva na podlagi člena 10(6) Direktive 2014/94/EU, 8.11.2017.

podnebnih sprememb. Vključitev teh dejavnosti za krepitev zmogljivosti v program ponuja možnosti za sinergijo med podprogrami in povečuje splošno skladnost financiranja Unije. Zato bi bilo treba zbirati in razširjati podatke o uporabi obstoječih rešitev za raziskave in inovacije v projektih LIFE, vključno iz programa Obzorje Evropa in njegovih predhodnikov.

- (9) Po ocenah učinka zakonodaje o čisti energiji bodo za doseganje energetskega cilja Unije do leta 2030 v obdobju 2021–2030 potrebne dodatne naložbe v vrednosti dodatnih 177 milijard EUR na leto. Največje vrzeli so pri naložbah v razogljčenje zgradb (energijska učinkovitost in manjši obnovljivi viri energije), kjer je treba kapital usmeriti v projekte velikega obsega. Eden od ciljev podprograma za prehod na čisto energijo je krepitev zmogljivosti za razvoj in združevanje projektov, kar bi hkrati olajšalo črpanje sredstev evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter spodbudilo naložbe v čisto energijo tudi z uporabo finančnih instrumentov, ki so na voljo v okviru InvestEU.
- (10) Sinergija z Obzorjem Evropa bi morala zagotoviti, da se med procesom načrtovanja strateških raziskav in inovacij Obzorja Evropa ugotovijo in določijo potrebe po raziskavah in inovacijah za reševanje okoljskih, podnebnih in energetskega izzivov v EU. Program LIFE bi moral biti še naprej katalizator za izvajanje politike in zakonodaje EU na področju okolja, podnebja in čiste energije, vključno s prevzemanjem in uporabo rezultatov raziskav in inovacij iz Obzorja Evropa, ter olajšati njihovo uporabo v širšem obsegu, kjer je lahko v pomoč pri reševanju vprašanj s področja okolja, podnebja ali prehoda na čisto energijo. Evropski svet za inovacije Obzorja Evropa lahko zagotovi podporo za širšo uporabo in trženje novih prodornih zamisli, ki se lahko pojavijo med izvajanjem projektov LIFE.
- (11) Ukrep, ki je prejel prispevek iz programa, lahko prejme tudi prispevek iz katerega koli drugega programa Unije, če prispevka ne krijeta istih stroškov. Ukrepi, ki prejmejo kumulativno financiranje iz različnih programov Unije, se revidirajo samo enkrat, revizija pa zajame vse vključene programe in njihova pravila, ki se uporabljajo.
- (12) Najnovejši sveženj Unije o pregledu izvajanja okoljske politike²¹ kaže, da je potreben precejšen napredek za pospešitev izvajanja pravnega reda Unije na področju okolja ter okrepitev vključevanja okoljskih in podnebnih ciljev v druge politike. Zato bi moral program spodbujati doseganje potrebnega napredka z razvojem, preskušanjem in ponavljanjem novih pristopov; podpiranjem razvoja, spremljanja in pregleda politike; krepitev vključevanja zainteresiranih strani; vključitvijo naložb iz naložbenih programov Unije ali drugih finančnih virov ter podpiranjem ukrepov za premagovanje raznih ovir za učinkovito izvajanje ključnih načrtov, ki jih zahteva okoljska zakonodaja.
- (13) Zaustavitev in sprememba trenda izgube biotske raznovrstnosti, tudi v morskih ekosistemih, zahtevata podporo za razvoj, izvajanje, izvrševanje in oceno ustrezne zakonodaje in politike Unije, vključno s strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020²², Direktivo Sveta 92/43/EGS²³, Direktivo 2009/147/ES Evropskega

²¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Pregled izvajanja okoljske politike EU: Skupni izzivi in prizadevanja za boljše rezultate (COM(2017) 063 final).

²² COM(2011) 244 final.

²³ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

parlamenta in Sveta²⁴ in Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta²⁵, zlasti z razvojem baze znanja za pripravo in izvajanje politike ter z razvojem, preskušanjem, prikazom in uporabo dobrih praks in najboljših rešitev v majhnem obsegu ali prilagojenih za posebne lokalne, regionalne ali nacionalne okvire, vključno z integriranimi pristopi za izvajanje prednostnih okvirov ukrepanja, pripravljenih na podlagi Direktive 92/43/EGS. Unija bi morala spremljati svoje izdatke, povezane z biotsko raznovrstnostjo, da bi izpolnila obveznosti poročanja iz Konvencije o biološki raznovrstnosti. Izpolnjene bi morale biti tudi zahteve za spremljanje iz druge ustrezne zakonodaje Unije.

- (14) Najnovejša vrednotenja in ocenjevanja, vključno z vmesnim pregledom strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020 in preverjanjem ustreznosti zakonodaje o naravi, kažejo, da je eden glavnih razlogov za nezadostno izvajanje zakonodaje Unije o naravi in strategije za biotsko raznovrstnost pomanjkanje ustreznega financiranja. Glavni instrumenti Unije za financiranje, vključno z [Evropskim skladom za regionalni razvoj, Kohezijskim skladom, Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja in Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo], lahko veliko prispevajo k zadovoljevanju navedenih potreb. Program lahko še izboljša učinkovitost takega vključevanja s strateškimi projekti za naravo, namenjenimi pospeševanju izvajanja zakonodaje in politike Unije o naravi in biotski raznovrstnosti, vključno z ukrepi iz prednostnih okvirov ukrepanja, pripravljenih v skladu z Direktivo 92/43/EGS. Strateški projekti za naravo bi morali podpirati programe ukrepov v državah članicah za vključevanje ustreznih ciljev za naravo in biotsko raznovrstnost v druge politike in programe financiranja, kar bi zagotovilo, da se za izvajanje teh politik zberejo ustrezna sredstva. Države članice bi se lahko v svojih strateških načrtih za skupno kmetijsko politiko odločile, da bodo delež odobrenih sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja uporabile za podpiranje ukrepov, ki dopolnjujejo strateške projekte za naravo, kot so opredeljeni v tej uredbi.
- (15) Prostovoljna shema za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na evropskih čezmorskih ozemljih spodbuja ohranjanje biotske raznovrstnosti, vključno z morsko, in trajnostne rabe ekosistemskih storitev, vključno s pristopi za prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev podnebnih sprememb, ki temeljijo na ekosistemih, v najbolj oddaljenih regijah, čezmorskih državah ter na čezmorskih ozemljih Unije. Shema za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na evropskih čezmorskih ozemljih pomaga ozaveščati o ekološkem pomenu najbolj oddaljenih regij ter čezmorskih držav in ozemelj za ohranjanje svetovne biotske raznovrstnosti. Čezmorske države in ozemlja so se v svojih ministrskih izjavah leta 2017 in 2018 zahvalile za ta sistem majhnih nepovratnih sredstev za biotsko raznovrstnost. Primerno je, da se programu omogoči, da še naprej financira sisteme majhnih nepovratnih sredstev za biotsko raznovrstnost v najbolj oddaljenih regijah, čezmorskih državah in na čezmorskih ozemljih.
- (16) Spodbujanje krožnega gospodarstva zahteva spremembo miselnosti glede oblikovanja, proizvodnje, potrošnje in odlaganja materialov in izdelkov, vključno s plastiko. Program bi moral prispevati k prehodu na model krožnega gospodarstva tako, da bi bila finančna pomoč namenjena več subjektom (podjetjem, javnim organom in

²⁴ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

²⁵ Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L 317, 4.11.2014, str. 35).

potrošnikom), zlasti z uporabo, razvojem in ponovno uporabo najboljše tehnologije, dobrih praks in najboljših rešitev, prilagojenih posebnim lokalnim, regionalnim ali nacionalnim okoliščinam, vključno s celostnimi pristopi za izvajanje načrtov ravnanja z odpadki in preprečevanja nastajanja odpadkov. S podpiranjem izvajanja strategije za plastiko se lahko sprejmejo zlasti ukrepi za reševanje problema morskih odpadkov.

- (17) Dolgoročni cilj EU za politiko o zraku je doseči ravni kakovosti zraka, ki ne povzročajo pomembnih negativnih vplivov na zdravje ljudi niti ga ne ogrožajo. Ozaveščenost javnosti o onesnaženosti zraka je visoka, državljani pa od organov pričakujejo ukrepanje. Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta²⁶ poudarja vlogo, ki jo lahko ima financiranje Unije pri doseganju ciljev s področja čistega zraka. Zato bi moral program podpirati projekte, vključno s strateškimi integriranimi projekti, ki imajo zmožnost, da zberejo večji prispevek javnih in zasebnih sredstev, prikazujejo dobre prakse in spodbujajo izvajanje načrtov in zakonodaje o kakovosti zraka, in to na lokalni, regionalni, medregionalni, nacionalni in nadnacionalni ravni.
- (18) Direktiva 2000/60/ES je določila okvir za varstvo površinskih voda, obalnega morja, somornic in podzemne vode v Uniji. Cilje direktive podpira Načrt za varovanje evropskih vodnih virov²⁷, ki poziva k boljšemu izvajanju in večjemu vključevanju ciljev vodne politike v druge politike. Zato bi moral program podpirati projekte, ki prispevajo k učinkovitemu izvajanju Direktive 2000/60/ES in druge zakonodaje Unije o vodi, ki prispeva k doseganju dobrega stanja vodnih teles Unije z uporabo, razvojem in ponavljanjem dobrih praks ter z uporabo dopolnilnih ukrepov v okviru drugih programov ali finančnih sredstev Unije.
- (19) Varstvo in obnova morskega okolja sta eden splošnih ciljev okoljske politike Unije. Program bi moral podpirati: upravljanje, ohranjanje, obnovo in spremljanje biotske raznovrstnosti in morskih ekosistemov zlasti na morskih območjih omrežja Natura 2000 ter varstvo vrst v skladu s prednostnimi okviri ukrepanja, pripravljenimi v skladu z Direktivo 92/43/EGS; doseganje dobrega okoljskega stanja v skladu z Direktivo 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta²⁸; spodbujanje čistega in zdravega morja; izvajanje evropske strategije za plastiko v krožnem gospodarstvu, zlasti za reševanje problematike izgubljenega ribolovnega orodja in morskih odpadkov; in spodbujanje sodelovanja Unije v mednarodnem upravljanju oceanov, ki je bistveno za doseganje ciljev agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in za zagotavljanje zdravih oceanov za prihodnje rodove. Strateški integrirani projekti in strateški projekti za naravo v okviru programa bi morali vključevati ustrezne ukrepe za varstvo morskega okolja.
- (20) Za izboljšanje upravljanja zadev na področju okolja in podnebnih sprememb ter povezanih zadev v zvezi s preходом na čisto energijo je treba v posvetovanje o zadevnih politikah in njihovo izvajanje vključiti civilno družbo, in sicer z ozaveščanjem javnosti, sodelovanjem potrošnikov in vključevanjem širšega kroga zainteresiranih strani, vključno z nevladnimi organizacijami.

²⁶ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

²⁷ COM(2012) 673 final.

²⁸ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

- (21) Izboljšanje upravljanja na vseh ravneh bi moral biti medsektorski cilj za vse podprograme programa, hkrati pa bi moral program podpirati razvoj in izvajanje horizontalne zakonodaje o okoljskem upravljanju, vključno z zakonodajo o izvajanju Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UNECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah²⁹.
- (22) Program bi moral subjekte na trgu pripraviti za prehod na čisto, krožno, energijsko učinkovito, nizkoogljično gospodarstvo, odporno proti podnebnim spremembam in jih pri tem podpirati s preskušanjem novih poslovnih priložnosti, nadgradnjo poklicnih znanj, olajševanjem dostopa potrošnikov do trajnostnih izdelkov in storitev, vključevanjem in opolnomočenjem usmerjevalcev mnenj ter preskušanjem novih metod za prilagajanje obstoječih procesov in poslovnega okolja. Da bi podprli prevzemanje trajnostnih rešitev na širšem trgu, bi bilo treba spodbujati sprejemanje v širši javnosti in vključevanje potrošnikov.
- (23) Velike naložbe v okolje in podnebne ukrepe na ravni Unije financirajo zlasti večji programi financiranja Unije (vključevanje). Strateški integrirani projekti in strateški projekti za naravo, ki bodo pripravljene v okviru programa, bi morali glede na svojo katalitično vlogo spodbujati priložnosti za financiranje v okviru navedenih programov financiranja in drugih virov financiranja, kot so nacionalni skladi, ter ustvarjati sinergijo.
- (24) Glede na pomembnost boja proti podnebnim spremembam v skladu z obveznostmi Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in zavezami glede ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj bo ta program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov in prizadevanju za doseganje splošnega cilja, da bi bilo 25 % proračunskih odhodkov Unije namenjenih podpiranju podnebnih ciljev. Pričakuje se, da bodo ukrepi iz tega programa 61 % skupnih finančnih sredstev programa prispevali za podnebne cilje. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja.
- (25) Glede na člen 349 PDEU ter posebne potrebe in občutljivost najbolj oddaljenih regij bi bilo treba pri izvajanju programa ustrezno upoštevati strategijo za te regije³⁰. Poleg okoljske in podnebne politike ter politike za prehod na čisto energijo bi bilo treba upoštevati tudi druge politike Unije.
- (26) Komisija bi morala za pomoč pri izvajanju programa sodelovati z nacionalnimi kontaktnimi točkami programa, organizirati seminarje in delavnice, objavljati sezname projektov, ki se financirajo v okviru programa, ali izvajati druge dejavnosti za obveščanje o rezultatih projektov in omogočanje izmenjave izkušenj, znanja in dobrih praks ter ponavljanja rezultatov projektov v celotni Uniji. Take dejavnosti bi morale biti usmerjene predvsem na države članice, ki črpajo malo sredstev, ter omogočiti komunikacijo in sodelovanje med upravičenci projektov, prosilci ali zainteresiranimi stranmi v okviru dokončanih ali tekočih projektov na istem področju.
- (27) Mreža Evropske unije za izvajanje in uveljavljanje okoljskega prava (IMPEL), Evropska mreža tožilcev za okolje (ENPE) in Forum sodnikov Evropske unije za okolje (EUFJE) so bili ustanovljeni, da bi olajšali sodelovanje med državami članicami in imeli edinstveno vlogo pri izvrševanju okoljske zakonodaje Unije.

²⁹ UL L 124, 17.5.2005, str. 4.

³⁰ COM(2017) 623 final.

Zagotavljajo precejšen prispevek h krepitvi doslednosti pri izvajanju in izvrševanju okoljske zakonodaje Unije po vsej Uniji, preprečujejo izkrivljanje konkurence, prispevajo k izboljšanju kakovosti okoljskih inšpekcijskih pregledov in mehanizmov za izvrševanje zakonodaje prek omrežij na ravni Unije in na ravni držav članic ter omogočajo izmenjavo informacij in izkušenj na različnih upravnih ravneh ter z usposabljanjem in poglobljenimi razpravami o okoljskih vprašanjih ter vidikih izvrševanja, vključno s postopki spremljanja in izdaje dovoljenj. Glede na njihov prispevek k ciljem programa je primerno, da se odobri dodelitev nepovratnih sredstev za IMPEL, ENPE in EUFJE brez razpisa za zbiranje predlogov, da se zagotovi nadaljevanje podpore dejavnostim teh združenj. Razpis morda ne bo potreben niti v drugih primerih v skladu s splošnimi zahtevami finančne uredbe, npr. za organe, ki jih imenujejo države članice, ki so tudi odgovorne za njihovo delovanje, če so te države članice z zakonodajnim aktom Unije določene kot upravičenke do nepovratnih sredstev.

- (28) Primerno je, da se za program določijo finančna sredstva, ki za Evropski parlament in Svet pomenijo prednostni referenčni znesek v letnem proračunskem postopku v smislu točke 17 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 2. decembra 2013 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju³¹.
- (29) Za to uredbo se uporabljajo horizontalna finančna pravila, ki sta jih Evropski parlament in Svet sprejela na podlagi člena 322 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Predpisana so v finančni uredbi, določajo pa zlasti postopek za določitev in izvajanje proračuna z nepovratnimi sredstvi, javnimi naročili, nagradami in posrednim izvajanjem ter preglede odgovornosti finančnih subjektov. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, se nanašajo tudi na zaščito proračuna Unije v primeru splošnih pomanjkljivosti v zvezi z načelom pravne države v državah članicah, saj je spoštovanje pravne države nujen predpogoj za dobro finančno poslovanje in učinkovito financiranje EU.
- (30) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta³², Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2988/95³³, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96³⁴ in Uredbo Sveta (EU) 2017/1939³⁵ bi bilo treba finančne interese Unije zaščititi s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo preprečevanje, odkrivanje, odpravljanje in preiskovanje nepravilnosti in goljufij, izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi naložitev upravnih sankcij. Zlasti lahko v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 in Uredbo (Euratom, ES) št. 2185/96 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) izvaja preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali drugih nezakonitih ravnanj, ki škodijo finančnim

³¹ UL C 373, 20.12.2013, str. 1.

³² Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

³³ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

³⁴ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

³⁵ [polni naslov + podatki o UL L].

interesom Unije. V skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 lahko Evropsko javno tožilstvo (EJT) preiskuje in preganja goljufije ter druga nezakonita ravnanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije ter Komisiji, OLAF, EJT in Evropskemu računskemu sodišču podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje osebe, vključene v izvajanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

- (31) Vrste financiranja in metode izvajanja po tej uredbi bi se morale izbrati na podlagi njihove zmožnosti, da dosežejo specifične cilje ukrepov in rezultate, ob upoštevanju predvsem stroškov kontrol, upravnega bremena in pričakovanih tveganj neskladnosti. Pri nepovratnih sredstvih bi se tudi morala preučiti uporaba pavšalnih zneskov, pavšalnega financiranja in standardnih stroškov na enoto.
- (32) Politične cilje programa bi morali obravnavati tudi finančni instrumenti in proračunska jamstva v okviru političnega področja [...] sklada InvestEU.
- (33) V skladu s členom 94 Sklepa Sveta 2013/755/EU³⁷ so subjekti s sedežem v čezmorski državi in na čezmorskem ozemlju upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji programa ter ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevna čezmorska država ali ozemlje povezano. Sodelovanje teh subjektov v tem programu bi moralo biti osredotočeno predvsem na projekte v okviru podprograma za naravo in biotsko raznovrstnost.
- (34) Program bi moral biti odprt za tretje države v skladu s sporazumi med Unijo in temi državami, ki določajo specifične pogoje za njihovo sodelovanje.
- (35) Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), lahko sodelujejo v programih Unije v okviru sodelovanja, določenega s sporazumom EGP, ki določa izvajanje programov s sklepom v okviru navedenega sporazuma. Tretje države lahko sodelujejo tudi na podlagi drugih pravnih instrumentov. V to uredbo bi bilo treba vstaviti posebno določbo o podelitvi potrebnih pravic pristojnemu odredbodajalcu, Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF) in Evropskemu računskemu sodišču ter dostopu do njih, da bodo lahko izčrpno izvajali svoje pristojnosti.
- (36) V skladu s točkama 22 in 23 medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje je treba ta program oceniti na podlagi informacij, zbranih glede na posebne zahteve za spremljanje, pri tem pa se izogibati čezmerni regulaciji in upravnim bremenom, zlasti za države članice. Po potrebi lahko te zahteve vključujejo merljive kazalnike, ki bodo podlaga za ocenjevanje učinkov programa na terenu. Polni učinek programa je dosežen s posrednimi, dolgoročnimi in težko merljivimi prispevki k doseganju vseh okoljskih in podnebnih ciljev Unije. Za spremljanje programa bi bilo treba neposredne kazalnike učinka in zahteve za spremljanje iz te uredbe dopolniti z združevanjem specifičnih kazalnikov na ravni projekta, ki bodo opisani v delovnih programih ali razpisih za zbiranje predlogov, med drugim glede mreže Natura 2000 in emisij nekaterih onesnaževal zraka.

³⁶ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

³⁷ Sklep Sveta 2013/755/EU z dne 25. novembra 2013 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj) (UL L 344, 19.12.2013, str. 1).

- (37) Da se omogoči pregled kazalnikov, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije sprejme akte za spremembo kazalnikov, ki se bodo uporabljali za poročanje o napredovanju programa z vidika doseganja njegovih splošnih in specifičnih ciljev, predvsem za njihovo uskladitev s kazalniki iz drugih programov Unije. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, tudi s strokovnjaki, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno kot strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (38) Ker ciljev te uredbe, in sicer prispevanja k trajnostnemu razvoju in uresničevanju ciljev zakonodaje, strategij, načrtov ali mednarodnih obveznosti Unije na področju okolja, podnebja in čiste energije, ne morejo zadovoljivo doseči države članice, temveč se ti cilji zaradi obsega ali učinkov te uredbe lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (39) Uredbo (EU) št. 1293/2013 bi bilo zato treba razveljaviti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1 *Predmet urejanja*

S to uredbo se vzpostavi program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) (v nadaljnjem besedilu: program).

V uredbi so določeni cilji programa, proračun za obdobje 2021–2027, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja.

Člen 2 *Opredelitev pojmov*

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „strateški projekti za naravo“ pomeni projekte, ki podpirajo doseganje ciljev Unije na področju narave in biotske raznovrstnosti z izvajanjem usklajenih programov ukrepov v državah članicah za vključevanje teh ciljev in prednostnih nalog v druge politike in instrumente financiranja, vključno z usklajenim izvajanjem prednostnih okvirov ukrepanja, sprejetih v skladu z Direktivo 92/43/EGS;
- (2) „strateški integrirani projekti“ pomeni projekte, pri katerih se na regionalni, medregionalni, nacionalni ali nadnacionalni ravni izvajajo okoljske ali podnebne strategije ali akcijski načrti, ki so jih razvili organi držav članic in ki so potrebni v skladu s posebno okoljsko ali podnebno zakonodajo ali politiko Unije ali ustrezno zakonodajo ali politiko Unije za čisto energijo, pri čemer se zagotovi udeležba

zainteresiranih strani in spodbuja uporaba vsaj še enega ustreznega vira financiranja Unije ali nacionalnega ali zasebnega vira financiranja ter usklajevanje z njim;

- (3) „projekti tehnične pomoči“ pomeni projekte, ki podpirajo razvoj zmogljivosti za sodelovanje v standardnih projektih ukrepov, pripravo strateških integriranih projektov, pripravo za dostop do drugih finančnih instrumentov Unije ali drugih ukrepov, potrebnih za pripravo izboljšanja ali ponovitve rezultatov iz drugih projektov, ki se financirajo v okviru programa, predhodnih programov ali drugih programov Unije za doseganje ciljev iz člena 3;
- (4) „standardni projekti ukrepov“ pomeni projekte razen strateških integriranih projektov, strateških projektov za naravo ali projektov tehnične pomoči, namenjene doseganju specifičnih ciljev programa iz člena 3(2);
- (5) „operacije mešanega financiranja“ pomeni ukrepe, ki se podpirajo iz proračuna Unije, med drugim v okviru mehanizmov mešanega financiranja iz člena 2(6) Uredbe (EU, Euratom) 2018/... (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba), ki združujejo nepovratne oblike podpore in/ali finančne instrumente iz proračuna Unije s povratnimi oblikami podpore iz razvojnih institucij ali drugih javnih finančnih institucij pa tudi iz komercialnih finančnih institucij in vlagateljev;
- (6) „pravni subjekt“ pomeni katero koli fizično ali pravno osebo, ustanovljeno in priznano kot tako v skladu z nacionalnim pravom, pravom Unije ali mednarodnim pravom, ki ima pravno osebnost in lahko v svojem imenu uveljavlja pravice in prevzema obveznosti, ali subjekt brez pravne osebnosti v skladu s členom 190(2)(c) finančne uredbe.

Člen 3 *Cilji programa*

- 1. Splošni cilj programa je prispevati k prehodu na čisto, krožno, energijsko učinkovito, nizkoogljično gospodarstvo, odporno proti podnebnim spremembam, vključno s prehodom na čisto energijo, k varovanju in izboljševanju kakovosti okolja ter k zaustavitvi in spremembi trenda izgube biotske raznovrstnosti, s čimer prispeva k trajnostnemu razvoju.
- 2. Specifični cilji programa so:
 - (a) razviti, prikazati in spodbujati inovativne tehnike in pristope za doseganje ciljev zakonodaje in politike Unije o okolju in podnebnih ukrepih, vključno s prehodom na čisto energijo, in prispevati k uporabi dobrih praks v zvezi z naravo in biotsko raznovrstnostjo;
 - (b) prispevati k razvoju, izvajanju, spremljanju in izvrševanju zadevne zakonodaje in politik Unije, vključno z izboljševanjem upravljanja s krepitvijo zmogljivosti javnih in zasebnih subjektov ter vključevanjem civilne družbe;
 - (c) spodbuditi široko uporabo uspešnih tehničnih in političnih rešitev za izvajanje zadevne zakonodaje in politik Unije s ponavljanjem rezultatov, vključevanjem zadevnih ciljev v druge politike ter v prakse javnega in zasebnega sektorja, vključevanjem naložb in izboljšanjem dostopa do financiranja.

Člen 4 *Sestava programa*

Program je strukturiran tako:

- (1) področje okolja, ki zajema:
 - (a) podprogram za naravo in biotsko raznovrstnost;
 - (b) podprogram za krožno gospodarstvo in kakovost življenja;
- (2) področje podnebnih ukrepov, ki zajema:
 - (a) podprogram za prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic;
 - (b) podprogram za prehod na čisto energijo.

Člen 5 Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje programa za obdobje 2021–2027 znašajo 5 450 000 000 EUR v tekočih cenah.
2. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 je:
 - (a) 3 500 000 000 EUR za področje okolja, od tega
 - (1) 2 150 000 000 EUR za podprogram za naravo in biotsko raznovrstnost in
 - (2) 1 350 000 000 EUR za podprogram za krožno gospodarstvo in kakovost življenja;
 - (b) 1 950 000 000 EUR za področje podnebnih ukrepov, od tega
 - (1) 950 000 000 EUR za podprogram za prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic;
 - (2) 1 000 000 000 EUR za podprogram za prehod na čisto energijo.
3. Zneski iz odstavkov 1 in 2 ne posegajo v določbe o prožnosti iz Uredbe (EU) ... Evropskega parlamenta in Sveta³⁸ [uredba o novem večletnem finančnem okviru] in finančne uredbe.
4. Znesek iz odstavka 1 se lahko uporabi za tehnično in upravno pomoč za izvajanje programa, npr. dejavnosti pripravljanja, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, vključno s korporativnimi informacijskotehnološkimi sistemi.
5. S programom je mogoče financirati dejavnosti, ki jih Komisija izvede kot podporo pri pripravi, izvajanju in vključevanju okoljske in podnebne zakonodaje in politik Unije ali zadevne zakonodaje in politike Unije za prehod na čisto energijo za uresničevanje ciljev iz člena 3. Take dejavnosti lahko vključujejo:
 - (a) informacije in obveščanje, vključno z akcijami ozaveščanja. Finančna sredstva, ki so v skladu s to uredbo dodeljena komunikacijskim dejavnostim, krijejo tudi korporativno komuniciranje o političnih prednostnih nalogah Unije ter o izvajanju in stanju prenosa okoljske in podnebne zakonodaje ali zadevne zakonodaje Unije o čisti energiji;
 - (b) študije, pregledne študije, izdelavo modelov in pripravo scenarijev;
 - (c) pripravo, izvajanje, spremljanje, preverjanje in ocenjevanje projektov, ki se ne financirajo iz programa, politik, programov in zakonodaje;

³⁸

[Vstavite polni naslov in podatke o UL.]

- (d) delavnice, konference in sestanke;
- (e) platforme za mreženje in dobre prakse;
- (f) druge dejavnosti.

Člen 6

Tretje države, pridružene programu

1. Programu se lahko pridružijo naslednje tretje države:
 - (a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so članice Evropskega gospodarskega prostora (EGP), v skladu s pogoji, določenimi v Sporazumu EGP;
 - (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne države kandidatke v skladu s splošnimi načeli in pogoji za udeležbo teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
 - (c) države, ki jih zajema evropska sosedska politika, v skladu s splošnimi načeli in pogoji za udeležbo teh držav v programih Unije, določenimi v zadevnih okvirnih sporazumih in sklepih pridružitvenih svetov ali podobnih sporazumih, ter v skladu s posebnimi pogoji, določenimi v sporazumih med Unijo in temi državami;
 - (d) druge tretje države v skladu s pogoji, določenimi v posebnem sporazumu, ki ureja udeležbo tretje države v katerem koli programu Unije, če sporazum:
 - zagotavlja pravično ravnotežje med prispevki tretje države, udeležene v programih Unije, in koristmi, ki jih bo imela;
 - določa pogoje udeležbe v programih, vključno z izračunom finančnih prispevkov za posamezne programe in njihove upravne stroške. Ti prispevki so namenski prejemki v skladu s členom 21(5) finančne uredbe;
 - na tretjo državo ne prenese pristojnosti za odločanje v zvezi s programom;
 - Uniji zagotavlja pravice za zagotavljanje dobrega finančnega poslovanja in zaščito njenih finančnih interesov.
2. Če tretja država sodeluje v programu na podlagi sklepa, sprejetega v skladu z mednarodnim sporazumom ali na podlagi katerega koli drugega pravnega instrumenta, zagotovi potrebne pravice in dostop, ki jih potrebujejo pristojni odredbodajalec, Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) in Evropsko računsko sodišče, da bodo lahko izčrpno izvajali svoje pristojnosti. V primeru Evropskega urada za preprečevanje goljufij take pravice zajemajo pravico do izvajanja preiskav, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, v skladu z določbami Uredbe (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF).

Člen 7
Sinergija z drugimi programi Unije

Program se bo izvajal tako, da se zagotovi skladnost z Evropskim skladom za regionalni razvoj, Evropskim socialnim skladom, Kohezijskim skladom, Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja in Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo, programom Obzorje Evropa, instrumentom za povezovanje Evrope in skladom InvestEU, da se zagotovi sinergija, predvsem v sklopu strateških integriranih projektov in strateških projektov za naravo, ter se podpreta uporaba in ponavljanje rešitev, razvitih v okviru programa.

Člen 8
Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja z neposrednim upravljanjem v skladu s finančno uredbo ali s posrednim upravljanjem z organi iz člena [61(1)(c)] finančne uredbe.
2. S programom se lahko zagotovi financiranje v kateri koli obliki iz finančne uredbe, zlasti v obliki nepovratnih sredstev, nagrad in javnih naročil. Zagotovi se lahko tudi financiranje v obliki finančnih instrumentov v okviru operacij mešanega financiranja.

POGLAVJE II
UPRAVIČENOST

Člen 9
Nepovratna sredstva

Nepovratna sredstva v okviru programa se dodeljujejo in upravljajo v skladu z naslovom VIII finančne uredbe.

Člen 10
Upravičeni ukrepi

1. Do financiranja so upravičeni samo ukrepi, s katerimi se uresničujejo cilji iz člena 3.
2. Z nepovratnimi sredstvi je mogoče financirati naslednje vrste ukrepov:
 - (a) strateške projekte za naravo iz podprograma iz točke (1)(a) člena 4;
 - (b) strateške integrirane projekte iz podprograma iz točk (1)(b), (2)(a) in (2)(b) člena 4;
 - (c) projekte tehnične pomoči;
 - (d) standardne projekte ukrepov;
 - (e) druge ukrepe, potrebne za uresničevanje splošnega cilja iz člena 3(1).
3. Projekti iz podprograma za naravo in biotsko raznovrstnost v zvezi z upravljanjem, obnovo in spremljanjem območij Natura 2000 v skladu z direktivama 92/43/EGS in 2009/147/ES se podpirajo v skladu s prednostnimi okviri ukrepanja, sprejetimi v skladu z Direktivo 92/43/EGS.
4. Z nepovratnimi sredstvi se lahko financirajo dejavnosti zunaj Unije, če je projekt namenjen za uresničevanje okoljskih in podnebnih ciljev Unije, dejavnosti zunaj Unije pa so potrebne za zagotavljanje učinkovitosti ukrepov, ki se izvajajo na ozemljih držav članic.

5. Nepovratna sredstva za poslovanje so namenjena delovanju nepridobitnih subjektov, ki sodelujejo pri razvoju, izvajanju in izvrševanju zakonodaje in politike Unije, in so dejavni predvsem na področju okolja ali podnebnih ukrepov, vključno s preходом na čisto energijo.

Člen 11 *Upravičeni subjekti*

1. Poleg meril iz člena [197] finančne uredbe se uporabljajo merila za upravičenost iz odstavkov 2 do 3.
2. Upravičeni so naslednji subjekti:
 - (a) pravni subjekti s sedežem v eni od naslednjih držav ali ozemelj:
 - (1) državi članici ali z njo povezani čezmorski državi ali ozemlju;
 - (2) tretji državi, ki sodeluje v programu;
 - (3) drugi tretji državi, navedeni v programu dela, pod pogoji iz odstavkov 4 do 6;
 - (b) vsi pravni subjekti, ustanovljeni v skladu s pravom Unije, in vse mednarodne organizacije.
3. Fizične osebe niso upravičene.
4. Pravni subjekti s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena programu, so izjemoma upravičeni do sodelovanja, kadar je to potrebno za doseganje ciljev določenega ukrepa, da se zagotovi učinkovitost ukrepov, ki se izvajajo v Uniji.
5. Pravni subjekti, ki sodelujejo v konzorcijih vsaj treh neodvisnih subjektov s sedežem v različnih državah članicah ali čezmorskih državah ali ozemljih, povezanih s temi državami, ali tretjih državah, pridruženih programu, ali drugih tretjih državah, so upravičeni.
6. Pravni subjekti s sedežem v tretji državi, ki ni pridružena programu, bi morali načeloma nositi stroške svoje udeležbe.

Člen 12 *Razpisi za zbiranje predlogov*

Brez poseganja v člen [188] finančne uredbe se lahko organom, naštetim v Prilogi I, dodelijo nepovratna sredstva brez razpisa za zbiranje predlogov.

Člen 13 *Merila za dodelitev*

Merila za dodelitev se določijo v razpisih za zbiranje predlogov, pri čemer se upošteva naslednje:

- (a) projekti, financirani s programom, ne smejo ogrozati okoljskih in podnebnih ciljev programa ali zadevnih ciljev programa s področja čiste energije, po možnosti pa naj spodbujajo uporabo zelenih javnih naročil;
- (b) prednost imajo projekti, ki zagotavljajo dodatne koristi in spodbujajo sinergijo med podprogrami iz člena 4;

- (c) prednost imajo projekti, ki imajo največ možnosti, da bodo ponovljeni in da jih bo prevzel javni ali zasebni sektor ali da bodo pritegnili največ naložb ali finančnih sredstev (katalitični potencial);
- (d) zagotovljena je ponovljivost rezultatov standardnih projektov ukrepov;
- (e) projekti, ki izhajajo iz rezultatov drugih projektov, financiranih iz programa, predhodnih programov ali z drugimi sredstvi Unije, ali jih nadgradijo, so upravičeni do bonusa pri ocenjevanju;
- (f) če je primerno, se poseben poudarek nameni projektom na geografskih območjih, ki imajo posebne potrebe ali so posebej občutljiva, kot so območja s posebnimi okoljskimi izzivi ali naravnimi omejitvami, čezmejna območja ali najbolj oddaljene regije.

Člen 14

Upravičeni stroški, povezani z nakupom zemljišč

Poleg meril iz člena [186] finančne uredbe se stroški, povezani z nakupom zemljišč, štejejo za upravičene, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) z nakupom se bo izboljšala, ohranila in obnovila celovitost omrežja Natura 2000, vzpostavljenega v skladu s členom 3 Direktive 92/43/EGS, vključno z boljšo povezljivostjo z ustvarjanjem neprekinjenih koridorjev, prekinjenih povezav ali drugih delov zelene infrastrukture;
- (b) nakup zemljišča je edini ali stroškovno najučinkovitejši način za uresničitev zelenega cilja ohranjanja;
- (c) pridobljeno zemljišče je dolgoročno namenjeno uporabi v skladu s specifičnimi cilji iz programa;
- (d) zadevna država članica s prenosom ali kakor koli drugače zagotovi dolgoročno dodelitev takega zemljišča za namene ohranjanja narave.

Člen 15

Kumulativno, dopolnilno in kombinirano financiranje

1. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme prispevek tudi v okviru tega programa, če prispevki ne krijejo istih stroškov. Pravila vsakega programa Unije, ki prispeva, se uporabljajo za njegov ustrezen prispevek k ukrepu. Kumulativno financiranje ne presega celotnih upravičenih stroškov ukrepa, podpora različnih programov Unije pa se lahko izračuna na podlagi sorazmernega plačila v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.
2. Ukrepi, ki so prejeli certifikat „Pečat odličnosti“, ali izpolnjujejo naslednje kumulativne in primerjalne pogoje:
 - (a) ocenjeni so bili v razpisu za zbiranje ponudb v okviru programa,
 - (b) izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti iz navedenega razpisa,
 - (c) zaradi proračunskih omejitev jih ni mogoče financirati v okviru navedenega razpisa,

so lahko deležni podpore Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada, Evropskega socialnega sklada+ ali Evropskega kmetijskega sklada za razvoj

podeželja, in sicer v skladu s členom 67(5) Uredbe (EU) XX [uredba o skupnih določbah] in členom 8 Uredbe (EU) XX [financiranje, upravljanje in spremljanje skupne kmetijske politike], pod pogojem, da so takšni ukrepi skladni s cilji zadevnega programa. Uporabljajo se pravila sklada, ki zagotavlja podporo.

POGLAVJE III OPERACIJE MEŠANEGA FINANCIRANJA

Člen 16 *Operacije mešanega financiranja*

Operacije mešanega financiranja iz tega programa se izvajajo v skladu z [uredbo o InvestEU] in naslovom X finančne uredbe.

POGLAVJE IV NAČRTOVANJE, SPREMLJANJE, POROČANJE IN OCENJEVANJE

Člen 17 *Delovni program*

1. Program se bo izvajal z vsaj dvema večletnima delovnim programoma iz člena 110 finančne uredbe. V delovnih programih se po potrebi določi skupni znesek, namenjen za operacije mešanega financiranja.
2. Vsak večletni delovni program v skladu s cilji iz člena 3 določa:
 - (a) razporeditev sredstev med potrebami in med vrstami financiranja v sklopu podprograma;
 - (b) projektne teme ali posebne potrebe, za katere so predhodno dodeljena sredstva za projekte iz točk (c) in (d) člena 10(2);
 - (c) ciljne načrte, za katere se lahko zahteva financiranje za projekte iz točke (b) člena 10(2);
 - (d) najdaljše obdobje upravičenosti za izvajanje projekta.

Člen 18 *Spremljanje in poročanje*

1. Kazalniki za poročanje o napredku programa pri doseganju ciljev iz člena 3 so določeni v Prilogi II.
2. Da se zagotovi učinkovito ocenjevanje napredovanja programa v smeri doseganja ciljev, se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 21 za spremembo Priloge II za pregled ali dopolnitev kazalnikov, kadar je to potrebno, in za dopolnitev te uredbe z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje.
3. Sistem za poročanje o smotrnosti zagotavlja, da se podatki za spremljanje izvajanja in rezultatov programa zbirajo uspešno, učinkovito in pravočasno. V ta namen se prejemnikom sredstev Unije naložijo sorazmerne zahteve glede poročanja, da se omogoči zbiranje združljivih podatkov na ravni projektov in kazalnikov učinka za vse zadevne specifične okoljske in podnebne cilje, vključno v zvezi z omrežjem Natura 2000 in emisijami nekaterih onesnaževal zraka, vključno s CO₂, v ozračje.

4. Komisija redno spremlja vključevanje ciljev s področja podnebja in biotske raznovrstnosti, vključno z višino izdatkov, ter poroča o tem. Prispevek te uredbe k cilju, da se v celotnem proračunu 25 % izdatkov nameni za podnebne cilje, se spremlja s sistemom podnebnih označevalcev Unije. Poraba sredstev za biotsko raznovrstnost se spremlja s posebnim sklopom označevalcev. Navedene metode spremljanja se uporabljajo za količinsko opredelitev odobritev za prevzem obveznosti, ki bodo po pričakovanjih prispevale k ciljem na področjih podnebja in biotske raznovrstnosti v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027, na ustrezni ravni razčlenitve. Poraba sredstev proračuna se vsako leto predstavi v poročilu o programih. O prispevku programa k doseganju podnebnih ciljev Unije in ciljev na področju biotske raznovrstnosti se redno poroča v okviru ocenjevanja in v letnem poročilu.
5. Komisija oceni sinergijo med programom in drugimi dopolnilnimi programi Unije ter med njegovimi podprogrami.

Člen 19 *Ocenjevanje*

1. Ocenjevanje se opravi pravočasno, da prispeva k postopku odločanja.
2. Vmesna ocena programa se izvede, ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju programa, vendar najpozneje v štirih letih od začetka izvajanja programa.
3. Ob koncu izvajanja programa, vendar ne pozneje kot v štirih letih po končanem obdobju iz drugega odstavka člena 1, Komisija opravi končno oceno programa.
4. Komisija sklepne ugotovitve teh ocen skupaj s svojimi pripombami predloži Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij.

POGLAVJE V PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 20 *Obveščanje, sporočanje in objava podatkov*

1. Prejemniki finančnih sredstev Unije potrdijo izvor in zagotovijo prepoznavnost financiranja Unije (zlasti pri promoviranju projektov in njihovih rezultatov) z zagotavljanjem jasnih, učinkovitih in sorazmernih ciljno usmerjenih informacij različnemu občinstvu, vključno z mediji in javnostjo.
2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s programom ter njegovimi ukrepi in rezultati. Finančna sredstva, dodeljena programu, prispevajo tudi h korporativnemu komuniciranju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so povezane s cilji iz člena 3.

Člen 21 *Izvajanje prenosa pooblastila*

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je na Komisijo preneseno pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 18(2) se na Komisijo prenese za obdobje do 31. decembra 2028.

3. Prenos pooblastila iz člena 18(2) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila, naveden v sklepu. Sklep začne učinkovati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 18(2), začne veljati le, če mu Evropski parlament ali Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če sta pred iztekom tega roka Evropski parlament in Svet Komisijo obvestila, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 22 *Razveljavitev*

Uredba (EU) št. 1293/2013 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2021.

Člen 23 *Prehodne določbe*

1. Ta uredba do zaključka zadevnih ukrepov ne vpliva na njihovo nadaljevanje ali spremembo v skladu z Uredbo (EU) št. 614/2007 Evropskega parlamenta in Sveta³⁹ in Uredbo (EU) št. 1293/2013, ki se še naprej uporabljata za zadevne ukrepe do njihovega zaključka.
2. Finančna sredstva za program lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med programom in ukrepi, sprejetimi na podlagi Uredbe (EU) št. 614/2007 in Uredbe (ES) št. 1293/2013.
3. Po potrebi se lahko v proračun po 31. decembru 2027 knjižijo odobritve za kritje odhodkov iz člena 5(4), da se omogoči upravljanje projektov, ki ne bodo končani do navedenega datuma.
4. Vrnjena sredstva iz finančnih instrumentov, vzpostavljenih z Uredbo (EU) št. 1293/2013, se lahko vložijo v finančne instrumente, vzpostavljene v okviru [sklada InvestEU].
5. Odobrena proračunska sredstva, ki ustrezajo namenskim prejemkom iz vračil nepravilno izplačanih zneskov, na podlagi Uredbe (EU) št. 614/2007 ali Uredbe (ES) št. 1293/2013, se v skladu s členom 21 Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰ porabijo za financiranje programa.

³⁹ Uredba (ES) št. 614/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. maja 2007 o finančnem instrumentu za okolje (LIFE+) (UL L 149, 9.6.2007, str. 1).

⁴⁰ Uredba (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 (UL L 298, 26.10.2012, str. 1).

Člen 24
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

Predlog Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013

1.2. Zadevna področja (programski sklop)

III. Naravni viri in okolje

1.3. Predlog/pobuda se nanaša na:

☐ nov ukrep

☐ nov ukrep na podlagi pilotnega projekta/pripravljalnega ukrepa⁴¹

☒ podaljšanje obstoječega ukrepa

☐ združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep

1.4. Utemeljitev predloga/pobude

1.4.1. *Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude*

Uredba bo po pričakovanjih začela veljati 1. januarja 2021.

Pred njenim začetkom izvajanja:

– bodo opravljene nekatere pripravljalne dejavnosti v okviru sedanjega programa, ki so zlasti potrebne za hiter začetek izvajanja podprograma za naravo in biotsko raznovrstnost;

– bo sprejet večletni delovni program, ki bo opredelil dodelitev sredstev v okviru posameznih podprogramov med različne vrste financiranja, projektne teme ali posebne potrebe, za katere se zahteva predhodna dodelitev sredstev, vrste ciljnih načrtov, za katere se lahko zahteva financiranje za strateške integrirane projekte, ter najdaljše obdobje upravičenosti za izvajanje projektov.

1.4.2. *Dodana vrednost ukrepanja Unije (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene te točke je „dodana vrednost ukrepanja Unije“ vrednost, ki izvira iz ukrepanja Unije in pomeni dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.*

Razlogi za ukrepanje na evropski ravni (predhodno)

Dodana vrednost programa izhaja iz njegove katalitične vloge pri podpiranju razvoja okoljske in podnebne politike Unije in dejavnosti, ki krepijo uresničevanje okoljskih in podnebnih ciljev Unije, vključno z ustreznim preходом na čisto energijo po vsej Uniji.

Okoljska vprašanja, vključno s podnebnimi spremembami, po svoji naravi presegajo politične in pravne meje ter meje med državami in države članice jih same ne morejo ustrezno obravnavati. Posredovanje Unije v obliki namenskega instrumenta za okolje in podnebje, vključno z energijsko učinkovitostjo in obnovljivimi viri energije, je potrebno za učinkovito

⁴¹ Po členu 58(2)(a) ali (b) finančne uredbe.

obravnavo teh vprašanj, preprečevanje napak pri usklajevanju ter olajšanje usklajenega vključevanja okoljskih in podnebnih vprašanj v celoten proračun Unije s ciljno usmerjenimi ukrepi.

Izvajanje je učinkovitejše, ker program LIFE prispeva k razvoju, izvajanju in izvrševanju politik in zakonodaje Unije za okoljske in podnebne ukrepe ter zagotavlja usklajevanje na ravni Unije in platformo na ravni Unije za izmenjavo dobre prakse ter za prikaz učinkovitejših rešitev, vključno s preходом na čisto energijo, ki naj se v Uniji ponavljajo v širšem merilu.

Program LIFE omogoča boljšo delitev odgovornosti, hkrati pa spodbuja solidarnost za upravljanje/ohranjanje okoljskih sredstev Unije, ki so po navadi javno dobro in ki po Uniji niso razporejena enakomerno. S tem povezani stroški in koristi se na trgu po navadi ne vidijo, zato je treba za pravilno delovanje enotnega trga zagotoviti delitev s tem povezanega bremena.

Program LIFE je osredotočen na sorazmerno majhne projekte in zagotavlja enkratne naložbe, potrebne na posameznem področju, odpravlja začetne ovire in preskuša nove pristope, ki spodbujajo širše ukrepanje ter okoljsko in podnebno politiko vključujejo v pomembne instrumente porabe Unije.

Program s strateškimi integriranimi projekti in strateškimi projekti za naravo ustvarja sinergijo med skladi Unije in nacionalnimi skladi, kar olajšuje izvajanje zakonodaje Unije.

Poleg tega program LIFE financira dejavnosti in ukrepe, ki jih države članice same ne bi ustrezno financirale. Nekateri deli okoljske zakonodaje Unije, kot sta direktiva o habitatih in direktiva o nacionalnih zgornjih mejah emisij, posebej poudarjajo, da je za doseganje njihovih ciljev potrebno financiranje, ki ga zagotavlja Unija.

Pričakovana ustvarjena dodana vrednost Unije (naknadno) je povezana z njenim katalitičnim učinkom in torej z učinkom:

- nove/spremenjene zakonodaje in politik, ki so bile dogovorjene in se izvajajo na mednarodni ravni (npr. Pariški sporazum) in na ravni Unije,
- izvajanja novih inovativnih tehnik, pristopov in dobre prakse ter
- uporabe uspešnih tehničnih in s politiko povezanih rešitev za vključevanje okoljskih in podnebnih ukrepov ter ciljev za čisto energijo v druge politike ter v prakse javnega in zasebnega sektorja.

1.4.3. Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

V končni oceni programa LIFE+ (2007–2013) je bilo ugotovljeno, da je program uspešno spodbujal izvajanje okoljske politike in zakonodaje Unije s precejšnjo dodano vrednostjo Unije. Ugotovljene pa so bile tudi številne pomanjkljivosti. Večina teh je bila obravnavana s spremembo oblike tekočega programa LIFE (2014–2020).

V nedavni vmesni oceni programa LIFE je bila proučena učinkovitost te spremembe. Čeprav je bila ocena opravljena v zgodnji fazi izvajanja programa, ko so se začeli le projekti za leti 2014 in 2015, je potrdila, da je program na dobri poti, da bo učinkovit, uspešen in ustrezen ter da prispeva k strategiji Evropa 2020. Poleg tega večina zainteresiranih strani, ki so sodelovale v javnem posvetovanju, meni, da je LIFE zelo pomemben instrument za obravnavo okoljskih in podnebnih prednostnih nalog.

V nadaljevanju so povzeta spoznanja, pridobljena z vmesno oceno, in če je primerno, priporočila iz drugih pregledov programa LIFE. Povezana so s tremi vidiki: ustreznost, doslednost in pokritost programa; učinkovitost in katalitični učinek; ter uspešnost in

poenostavljanje. Nekatere sklepne ugotovitve so že bile upoštevane pri izvajanju tekočega programa.

1. Ustreznost, doslednost in pokritost

- Program LIFE in njegovi splošni cilji so ustrezni in usmerjeni na obstoječe prednostne naloge Unije s področja okoljske in podnebne politike. Tudi šest prednostnih področij, opredeljenih v obstoječi uredbi LIFE, ustreza potrebam.
- Približno 13 % projektov LIFE vpliva na več kot eno tematsko področje. Prekrivanja so sinergijska: ob upoštevanju medsebojne odvisnosti naravnih virov so večnamenski projekti učinkovitejši. Njihov skupni učinek se pri ocenjevanju nagradi z dodatnimi točkami.
- Zaradi majhnega proračuna, širine zajetih ciljev politike in novih izzivov do konca programskega obdobja ni bilo mogoče ustrezno obravnavati vseh področij. Kritična masa za uvedbo sprememb pri vseh okoljskih in podnebnih vprašanjih bi zahtevala precejšnje povečanje proračuna.
- Zmanjšanje tematskega obsega programa pa bi imelo kritične posledice za obravnavanje ene ali več prednostnih nalog programa (npr. učinkovita raba virov, kakovost vode in zraka, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti, vključno z ohranjanjem morskega okolja itd.).
- Prekrivanja med nepovratnimi sredstvi iz programa LIFE in iz drugih programov Unije (npr. predstavitveni projekti iz Obzorja 2020) so sinergijska, saj imajo programi različne cilje in dejavnosti, ki so medsebojno povezani, hkrati pa se razlikujejo po velikosti in naravi. Na nekaterih področjih (npr. narava in biotska raznovrstnost, vključno z morskimi ekosistemi) ima program edinstveno in poglobljeno vlogo. Sinergija in dopolnjevanje sta zlasti opazna v programih za raziskave, kohezijo in razvoj podeželja. Sistematičen razvoj mehanizmov za sinergijo pa bi lahko ponudil možnosti za izboljšave.

2. Uspešnost in katalitični učinek

- Na splošno se zdi, da so različne vrste nepovratnih sredstev (standardni projekti ukrepov, integrirani projekti, tehnična pomoč za integrirane projekte, pripravljalni projekti in pomoč nevladnih organizacij) učinkoviti mehanizmi za izvajanje.
- Integrirani projekti, ki usklajujejo izvajanje ukrepov na velikih območjih, so pokazali precejšen potencial za krepitev katalitičnega učinka programa LIFE. Financiranje programa LIFE v višini 251,7 milijona EUR za integrirane projekte v okviru tekočega programa v obdobju 2014–2016 bo po pričakovanjih spodbudilo naložbe v okoljske in podnebne ukrepe v skupni višini približno 5,7 milijarde EUR. Po napovedih bo za okoljske in podnebne cilje za vsak euro, porabljen v okviru programa LIFE, koordinirano porabljenih še 22 EUR iz drugih virov.
- Pilotni finančni instrument, in sicer instrument zasebnega financiranja za energijsko učinkovitost (PF4EE), je namenjen krepitevi zmogljivosti finančnih institucij za razvoj in preskušanje specifičnih posojilnih produktov, namenjenih za naložbe zasebnega sektorja v ukrepe za energijsko učinkovitost. Instrument se dobro uveljavlja in ima možnost, da bo po pilotni fazi omogočil nadgradnjo in vključevanje preizkušenih posojil za energijsko učinkovitost z ustreznimi finančnimi instrumenti, vključenimi v programe Unije, zlasti v okviru prihodnjega sklada InvestEU.
- Odbor regij je pozval, naj program LIFE doseže boljše dopolnjevanje med instrumentom PF4EE in drugimi ustreznimi finančnimi instrumenti.

- Pilotni finančni instrument finančni mehanizem za naravni kapital zagotavlja posojila, kapital in jamstva za ukrepe za naravo in prilagajanje podnebnim spremembam, ki lahko ustvarjajo prihodke ali prihranke. Namenjen je vzpostavitvi serije ponovljivih in bankam zanimivih dejavnosti, ki se bodo uporabile za potrditev koncepta, zato da se potencialnim vlagateljem prikaže privlačnost dejavnosti, ki neposredno obravnavajo biotsko raznovrstnost in cilje prilagajanja podnebnim spremembam. Prezema se počasi, saj je treba prilagoditi bančne prakse za ocenjevanje donosnosti takih naložb v povezavi s potrebo po izboljšanju kakovosti projektnih vlog. Po vmesni oceni je bil program LIFE večkrat prilagojen, da bi se povečala prepoznavnost instrumenta in bi se izvajal instrument za tehnično pomoč. Zato se je projektna struktura izboljšala. Eno od priporočil, ki ga je še treba upoštevati, je dopolnitev te finančne podpore s ciljno usmerjenimi nepovratnimi sredstvi (mešano financiranje).

- Šteje se, da so javna naročila dragocen izvedbeni mehanizem za zagotavljanje ciljno usmerjene podpore za pripravo okoljske in podnebne zakonodaje in politik ter njihovo izvajanje/izvrševanje. Imajo pomemben katalitični učinek.

3. Učinkovitost in poenostavitev

- S prenosom upravljanja s Komisije na Izvajalsko agencijo za mala in srednja podjetja (EASME) so bili doseženi prihranki, učinkovitost programa pa se je povečala, saj je prenos uvedel ekonomijo obsega za izvajanje velikega števila homogenih in standardiziranih operacij, ki so potrebne za upravljanje nepovratnih sredstev.

- LIFE je sorazmerno učinkovit v primerjavi z drugimi programi Unije. Relativno je precej ceneje upravljati program LIFE kakor druge podobne programe (npr. COSME in Obzorje 2020). Prakse upravljanja, za katere je značilna uporaba zunanje pomoči za spremljanje projekta, so dosegle izjemno visoko stopnjo uspešnosti projektov in imele zelo nizko stopnjo napak (0,25 % leta 2017, kar je najnižja stopnja med vsemi programi Unije).

Kaj bi še lahko storili:

- Bolj ciljno usmerjanje projektov z vidika ključnih prednostnih nalog bi lahko okrepilo osredotočenost in uspešnost, zlasti podprograma za okolje, pri katerem so tematske prednostne naloge trenutno opredeljene v uredbi za obdobje sedmih let. Novih prednostnih nalog, ki so se pokazale v sedemletnem programskem obdobju (kot so krožno gospodarstvo in sorodni sektorji, npr. plastika), ali drugih prednostnih nalog, ki jih projekti ne obravnavajo ustrezno (izbrane na razpisih za zbiranje predlogov po pristopu od spodaj navzgor) pogosto ne obravnava zadostno število posegov.

- Upravičenci menijo, da je upravno breme preveliko. Zato je treba uredbo ter postopek prijave in poročanja poenostaviti. Nekateri ukrepi za poenostavitev so že bili sprejeti, nekateri pa se preskušajo.

- V nekaterih državah članicah je udeleženih malo upravičencev, to pa bi lahko oslabilo katalitični učinek programa. Uporaba nacionalnih dodelitev se pri obravnavi te težave ni izkazala za učinkovito: posledica je bila zmanjšanje udeležbe iz držav, kjer je bila udeležba večja, udeležba iz drugih pa se ni povečala. Od leta 2018 se ne uporabljajo več. Čeprav se dodeljevanje nepovratnih sredstev za krepitev zmogljivosti, ki se je začelo leta 2014, še izvaja in je še prezgodaj za sklepne ugotovitve, se zdijo rezultati mešani. Treba bi bilo poiskati nove načine za blažitev neenakomerne udeležbe.

- Obsežnejša ponovitev rezultatov projekta, večji katalitični učinek programa LIFE. V poročilu iz leta 2016 je navedeno, da ima približno tri četrtine projektov dobre možnosti za ponovitev, vendar pa dejanskega ponavljanja ni mogoče izboljšati. Upravičenci navajajo, da so glavne ovir pomanjkanje: finančnih sredstev, interesa in občutka za nujnost pri nosilcih

odločanja, specifičnih informacij in komunikacije o prenosljivih rešitvah ter zmogljivosti za naložbeno načrtovanje.

1.4.4. Skladnost in možnosti sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti

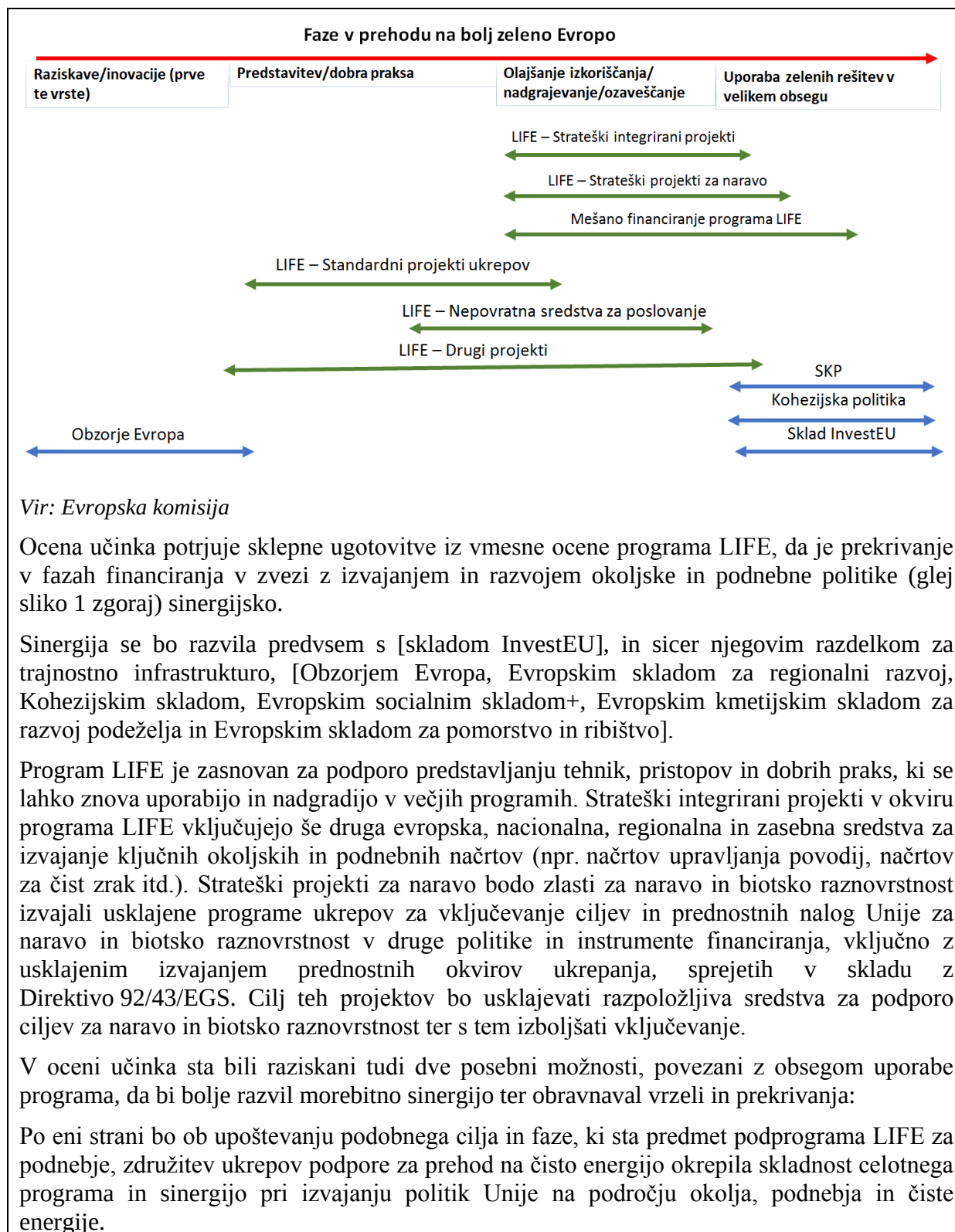
Program LIFE je edini sklad Unije, ki je v celoti namenjen okoljskim in podnebnim ciljem, vključno s preходом na čisto energijo. Usmerjen je v nišo med programi Unije za pomoč raziskavam in inovacijam na eni strani ter programom Unije za financiranje uporabe ukrepov v velikem obsegu na drugi (glej sliko 1 spodaj).

Kot kaže slika 1, prva faza, *raziskave/inovacije*, zajema primarne raziskave, ki krepijo znanstveno znanje, in tehnični prikaz, ki dokazuje izvedljivost inovacij. Program LIFE ne pokriva tega področja, razen malih raziskovalnih dejavnosti, ki podpirajo druge cilje v projektih. Druga faza, *predstavitev/dobra praksa*, zajema preizkušanje, predstavitev učinkovitosti in poskusno preverjanje učinkovitosti novih tehnologij, pristopov ali politik kot načinov izvajanja politike. Program LIFE financira predvsem dejavnosti v tej fazi, zlasti v okviru standardnih projektov tradicionalnih ukrepov. Financira tudi dejavnosti v tretji fazi, *pospeševanje izkoriščanja/izboljšanje/ozaveščanje*, na primer s strateškimi integriranimi projekti in dejavnostmi, ki podpirajo prehod na čisto energijo. V tej fazi projekti pripravljajo razmere za obsežno uporabo primernih tehnologij in pristopov. Četrta faza, *obsežno financiranje zelenih rešitev*, zajema primere, v katerih so tehnologija, pristop ali politika verodostojni, vendar je glavna ovira dostop do financiranja. Program LIFE ne zagotavlja finančnih sredstev za izvajanje v velikem obsegu.

Dejavnosti v okviru programa LIFE so namenjene reševanju težav neposredno na terenu, glavni učinek programa pa je z njegovo katalitično vlogo posreden: podpira majhne ukrepe, namenjene za začetek, razširitev in pospešitev praks trajnostne proizvodnje, distribucije in potrošnje:

- z olajšanjem razvoja in izmenjave dobre prakse in znanja,
- s krepitvijo zmogljivosti in pospeševanjem izvajanja okoljske in podnebne zakonodaje in politik,
- s pomočjo zainteresiranim stranem pri preizkušanju tehnologij in rešitev majhnega obsega in
- z uporabo sredstev iz drugih virov.

Slika 1. Pokritost s programom LIFE in drugimi večjimi programi in skladi EK

Po drugi strani bo nadaljevanje financiranja sheme za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na evropskih čezmorskih ozemljih⁴² v okviru podprograma za naravo in biotsko raznovrstnost za LIFE obravnavalo vrzel, povezano s financiranjem za biotsko raznovrstnost v najbolj oddaljenih regijah ter čezmorskih državah in ozemljih, in bo omogočilo nadaljnji razvoj sinergije, ki se je že začel s shemo za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na evropskih čezmorskih ozemljih.

1.5. Trajanje ukrepa in finančnih posledic

☒ **Časovno omejeno**

☒ Velja od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2027.

☒ Finančne posledice med letoma 2021 in 2027 za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma 2021 in 2036 za odobritve plačil.

☐ **Časovno neomejeno**

Izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma LLLL in LLLL,
ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.6. Načrtovani načini upravljanja⁴³

☒ **Neposredno upravljanje**, ki ga Komisija opravlja:

☒ z lastnimi službami, vključno z zaposlenimi v delegacijah Unije,

☒ prek izvajalskih agencij.

☐ **Deljeno upravljanje** z državami članicami.

☒ **Posredno upravljanje** s poverjanjem nalog izvrševanja proračuna:

☒ tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo,

☒ mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite),

☒ EIB in Evropskemu investicijskemu skladu,

☒ organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe,

☒ subjektom javnega prava,

☒ subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor ti subjekti zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,

☒ subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščenici za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,

☐ osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov skupne zunanje in varnostne politike v skladu z naslovom V PDEU in opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu.

Pri navedbi več kot enega načina upravljanja je treba to natančneje obrazložiti v oddelku Opombe.

⁴² Ob neobstoju specifične pravne podlage o financiranju te sheme vsako leto odloča proračunski organ: leta 2018 se je financiral pripravljalni ukrep. V skladu s finančno uredbo je pripravljalni ukrep pripravljen tako, da pripravi predlog za sprejetje prihodnjih ukrepov, in ga ni mogoče podaljšati za več kot tri leta zapored. Treba je torej zagotoviti okvir financiranja za nadaljevanje sheme za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve na evropskih čezmorskih ozemljih po letu 2020.

⁴³ Pojasnila o načinih upravljanja in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

Opombe:

Izvajanje programa bi lahko bilo preneseno na izvajalsko agencijo, ob upoštevanju izida analize stroškov in koristi ter zadevnih sklepov, ki bodo sprejeti.

Posredno upravljanje bi se lahko uporabilo po potrebi in za omejen delež finančnih sredstev programa, tako da bi naloge izvrševanja proračuna zaupali mednarodnim organizacijam, Evropski investicijski banki ali Evropskemu investicijskemu skladu ali drugim organizacijam. To bo odvisno od narave zadevnih nalog.

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

Navedite pogostost in pogoje.

Vmesna ocena je pokazala, da je sedanje spremljanje in ocenjevanje pretežno učinkovito in uspešno.

Z vidika uporabe sredstev v projektih so rezultati naknadne kontrole projekta LIFE+ in spremljanja projekta LIFE na kraju samem pokazali, da izjemno velik delež projektov ustvarja dobre rezultate, stopnja napak v programu – in sicer znesek, ki se šteje za tvegan – pa je precej pod dvo odstotnim pragom, nad katerim bi se štel za pomemben, in upada: leta 2012 je bila 2,27 EUR za vsakih porabljenih 100 EUR, leta 2015 se je zmanjšala na 1,24 EUR, leta 2016 na 0,44 EUR in leta 2017 na 0,25 EUR, kar je najmanj med vsemi programi Unije

Spremljanje programa temelji na izkušnjah, pridobljenih pri predhodnih programih, in se izvaja:

1. na ravni projekta in

2. na ravni programa.

1. V vseh predlogih morajo biti navedeni pričakovani rezultati na ravni projekta. Ti rezultati so opredeljeni glede na sklop vnaprej določenih ključnih kazalnikov uspešnosti. Za projekte te kazalnike ocenita nadzorna skupina in projektni vodja ter so podlaga za spremljanje napredka projekta. Redno se posodablja, pričakovane vrednosti pa se v vmesnem in končnem poročilu primerjajo z dejanskimi vrednostmi.

Za projekte za ukrepanje na področju okolja, narave in biotske raznovrstnosti ter podnebja so vsaj enkrat na leto predvideni obiski za spremljanje, vsak projekt pa vsaj enkrat obiščejo predstavniki Komisije. Da bi se izboljšala uspešnost, upravičenci prejmejo povratne informacije. Na začetku vsakega projekta se ustvari dokument za spremljanje v obliki kratkega poročila, ki vključuje opis projekta, hkrati pa povzema ukrepe ter pričakovane realizacije in rezultate. Letni obiski nadzorne skupine zagotavljajo pregled nad izvajanjem projekta in zgodnje odkrivanje težav, ki se hitro obravnavajo. To prispeva k visoki stopnji uspešnosti projektov in nizki stopnji napak v programu.

Pri vsakem projektu je treba skupaj s končnim poročilom predložiti tudi načrt po dokončanju programa LIFE, med drugim tudi seznam pričakovanih učinkov, ki bo podlaga za ocenjevanje trajnosti rezultatov projekta. Veljavna praksa naknadnih obiskov za izbrane projekte se bo nadaljevala. To bo zagotovilo informacije o ponovljivosti projektov po enem letu in prispevalo k ocenjevanju katalitičnega učinka programa.

2. Na ravni programa so v večletnih delovnih programih določene posebne tematske prednostne naloge v času njihovega trajanja in posebni cilji, vključno s pričakovanimi realizacijami (tj. pričakovanim številom strateških integriranih projektov, pokritost omrežja Natura 2000 s projekti LIFE, pokritost vodnih območij s projekti LIFE). Komisija bo ob koncu vsakoletnega razpisa za zbiranje predlogov analizirala, ali je bilo financiranih dovolj projektov za zadevno področje ukrepanja, in po potrebi izvedla spremembe, da se dosežejo vmesni cilji.

Glavni dosežki za posamezne prednostne naloge so predstavljeni na srečanjih strokovnih skupin in povzeti v tematskih poročilih. To je eno od orodij, ki se

uporabljajo za razširjanje rezultatov in njihovo uporabo pri razvoju in izvajanju politike.

Posebej težko je ocenjevati katalitični učinek programa ob upoštevanju najrazličnejših pobud, ki se financirajo, in dejstva, da se bo po pričakovanih katalitični učinek projektov pokazal dolgoročno, ko bodo projekti že končani. Zato je treba doseči ravnovesje med potrebo po pridobivanju podrobnih in ustreznih podatkov na eni strani ter s tem povezanimi stroški in upravno obremenitvijo upravičenca na drugi.

V ta namen se bodo uporabili naslednji viri podatkov v povezavi s podatki, zbranimi na ravni projekta:

1. vzorec rezultatov projektov bo ocenjen na podlagi virov in orodij, ki niso odvisni od projekta (npr. regionalni podatki o kakovosti zraka ali podatki iz registra podjetij). Ti projekti bodo opredeljeni sistematično;
2. podatki, ki jih upravičenci že končanih projektov predložijo prostovoljno, preverjeni vzorčno in z naknadnimi misijami;
3. podatki se bodo sistematično zbirali za skupni znesek finančnih sredstev, ki so bila zbrana in/ali usklajena s projekti;
4. vprašanja glavnih udeležencev na nacionalni ravni in na ravni Unije.

Tako se bo breme v zvezi z zbiranjem podatkov še bolj preneslo z upravičencev na nadzornike (nadzorno skupino, zunanje nadzornike, EASME in Komisijo).

Leta 2024 bo opravljena vmesna ocena, leta 2027 pa naknadna ocena programa. Kot je določeno v oceni učinka, bosta ob upoštevanju povprečnega trajanja projekta zagotovili pregled tekočega programa, ki bo dopolnjen z analizo uspešnosti programa LIFE za obdobje 2014–2020 in učinka programa LIFE+.

Da bi bilo mogoče zagotoviti dokaze o dodatnih koristih, ki jih lahko ima program za specifične prednostne naloge, kot so podnebni ukrepi in biotska raznovrstnost, in bolje ponazoriti obseg porabe, ki je v programu na voljo za te prednostne naloge, okvir spremljanja vključuje metodologijo za spremljanje izdatkov, povezanih s podnebjem in biotsko raznovrstnostjo, kakor je opredeljeno v sporočilu o večletnem finančnem okviru.

To bo vsako leto omogočilo opredelitev izdatkov, povezanih s tema prednostnima nalogama v programu LIFE.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistem(i)

2.2.1. *Utemeljitev načinov upravljanja, mehanizmov za financiranje izvajanja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol*

Način upravljanja pri programu LIFE je osrednje neposredno upravljanje, ki ga izvaja Komisija in se deloma lahko prenese na sedanjo izvajalsko agencijo. Občasno se lahko predvidi posredno upravljanje za specifične priložnostne ukrepe.

Komisiji bo pomagala strokovna skupina predstavnikov držav članic.

Sistem notranje kontrole temelji na znanju, pridobljenem z izkušnjami. Glavni elementi, ki veljajo za vse finančne transakcije – nepovratna sredstva, javna naročila in nagrade – so:

- finančni tokovi, ki temeljijo predvsem na predhodni kontroli vsake transakcije in na posebnih kontrolah nekaterih med njimi;
- kontrole finančnih in tehničnih zmogljivosti prosilcev/ponudnikov, opravljene pred dodelitvijo;
- letna poročila o upravljanju in uspešnosti ter druga poročila, ki se osredotočajo na računovodstvo ter finančno in operativno upravljanje.

Za vnaprej določeno število projektov – izbranih na podlagi tveganja (za ugotavljanje in odpravo napak) ali na podlagi reprezentativnega vzorčenja (za razumno zagotovilo odredbodajalcu o zakonitosti in regularnosti transakcij) – se naknadne revizije opravljajo na kraju samem.

V strategiji nadzora se upoštevajo priporočila iz ocen programa, poročila, ki jih je pripravil notranji revizor, in posebna poročila Evropskega računskega sodišča, da bi bilo tako mogoče povečati učinkovitost in evropsko dodano vrednost programa.

2.2.2. Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

Sistem notranjih kontrol temelji predvsem na izkušnjah, pridobljenih v 25-letnem upravljanju programa LIFE.

Upravičenci projektov so najrazličnejše organizacije: od malih do velikih podjetij (podjetja prejmejo 44 % skupnih sredstev, od tega 33 % MSP), do zasebnih nekomercialnih organizacij (24 %) in javnih organov (32 %).

Predlogi so izbrani na podlagi strokovnih referenc upravičencev, finančne stabilnosti in drugih meril na pravni podlagi.

Med izborom se z mehanizmom zgodnjega opozarjanja ugotavljajo morebitna tveganja v zvezi s potencialnimi upravičenci do nepovratnih sredstev, ki se upravljajo centralno. Med izborom projektov se analizira tveganje dvojnega financiranja, z drugimi službami pa se sistematično izmenjujejo informacije.

V različnih fazah cikla upravljanja projektov se na kraju samem organizirajo tečaji usposabljanja za vodje projektov, da bi bilo tako mogoče obravnavati posebne vodstvene in finančne potrebe. Za reševanje nekaterih vprašanj bodo v Komisiji in agenciji zagotovljeni neposredni stiki s projektnimi referenti in finančnimi uradniki.

Glavne zahteve sporazuma o nepovratnih sredstvih se upravičencem skrbno pojasnijo na ogledih na kraju samem in usklajevalnih sestankih. Izkazalo se je, da je zlasti organizacija nadzornih misij ob začetku izvajanja projektov, namenjena čimprejšnjemu odkrivanju morebitnih težav, zlasti na ravni kontrolnih sistemov, ki jih vzpostavijo upravičenci, in njihovemu odpravljanju, dragoceno orodje za zmanjšanje primerov neizpolnjevanja obveznosti.

Za revizorje, ki izvajajo naknadne revizije, se organizirajo informativni sestanki glede značilnosti goljufij, ki jih je mogoče odkriti med revizijo računovodskih izkazov na kraju samem. Za dodatne informacije o strategiji za boj proti goljufijam glej točko 2.3 spodaj.

Ugotovljena tveganja za izvajanje programa spadajo predvsem v naslednje kategorije:

– tveganje zaradi neustrezne/neučinkovite namenske uporabe sredstev in tudi tveganje prevelike porazdelitve sredstev zaradi večjega ozemeljskega ali tematskega obsega;

– napake in neučinkovitost zaradi zapletenosti pravil za upravičence in Komisijo (npr. upravičeni stroški, številne proračunske vrstice).

Če se izvajanje programa prenese na izvajalsko agencijo, obstajajo naslednja tveganja:

– izguba podatkov iz projektov za oblikovanje politike in obratno;

– napake pri usklajevanju, če je program prenesen delno (z izvajalsko agencijo, z drugimi donatorji ali finančnimi institucijami);

– tveganje neobstoja jasne opredelitve omejitev odgovornosti pri vodenju in nadzoru nalog, podeljenih agenciji, če je program prenesen delno.

Prvi dve tveganji sta bili delno obravnavani s posebnimi možnostmi, analiziranimi v oceni učinka, in sicer:

1. izboljšanje strateške usmeritve programa s poenostavitvijo uredbe in večletnega delovnega programa;

2. zmanjšanje upravne obremenitve za prosilce/upravičence;

3. poenostavitev postopkov za izvajanje proračuna Unije.

Tveganja morebitnih negativnih stranskih učinkov prenosa upravljanja na EASME, na primer pomanjkanje kontinuiranosti in izguba podatkov iz projektov za oblikovanje politike in obratno, so se v preteklosti preprečevala s prenosom glavnih človeških virov s Komisije na EASME in z oblikovanjem strategije vključevanja politike, ki zajema ponavljajoče se in enkratne dejavnosti, da se zagotovi:

– da so potrebe politike izražene v programu in izvajanju projekta;

– da ustrezni rezultati in ugotovitve iz projektov dosežejo oblikovalce politike, ki jih lahko uporabijo.

Strategija vključuje dejavnosti, kot so usposabljanje agencijskih delavcev o posebnih politikah, skupna tematska strokovna srečanja v okviru projektov, izmenjava razmislekov o potrebah politike v razpisih za zbiranje predlogov, zagotavljanje povratnih informacij o rezultatih projekta, ki so pomembni za oblikovanje politike itd.

2.2.3. *Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje „stroški kontrol ÷ vrednost z njo povezanih upravljanih sredstev“) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)*

Program LIFE za obdobje 2014-2020 je trenutno večinoma prenesen na izvajalsko agencijo. Ocena finančnih posledic temelji na predpostavki, da bodo program za obdobje 2020–2027 interno izvajale službe Komisije. Stroškovna učinkovitost, povezana s prenosom v zunanje izvajanje izvajalski agenciji, bo ocenjena na podlagi analize stroškov in koristi.

Projekti:

– pogajanja/izbira/ocena projekta: preventivni nadzor ustreznosti vseh dokumentov ob pomoči zunanjih strokovnjakov,

– izvedba projekta z nepovratnimi sredstvi: preventivno spremljanje in spremljanje za odkrivanje napak, pregledi vseh projektov na kraju vsaj enkrat med njihovim izvajanjem,

– pred končnim plačilom: korekcijski nadzor in nadzor za odkrivanje napak, pregled vseh dokumentov, vključno z razširjeno uporabo potrdil o zunanji reviziji.

Vsako leto bo na kraju samem izveden naknaden pregled vseh nepovratnih sredstev. Poleg tega se bo pri izvedbi pregledov vodenja uporabljala nova vrsta revizij na daljavo, brez pregleda na kraju samem.

Kontrole v okviru programa LIFE ni mogoče ločiti od upravljanja programa: leta 2017 je skupno upravljanje znašalo 20 milijonov EUR, vključno z vsemi pregledi na kraju samem. Ta znesek ustreza 4 % celotnega zneska v upravljanju leta 2017.

Višina stroškov kontrol se bo po ocenah malce zmanjšala zaradi poenostavitev, predvidenih za upravljanje programa, in pravil o upravičenosti stroškov:

- Ob upoštevanju izkušenj iz pilotnega projekta, ki se izvaja, bi bilo treba razmisliti o nadaljnji odpravi zahteve po predložitvi celotnega predloga na začetku izvajanja postopka z razširitvijo uporabe postopka dodeljevanja v dveh korakih za standardne projekte. To se že uporablja za integrirane projekte in je v pilotni fazi za nekatere tradicionalne projekte. To bi zmanjšalo upravno breme za prosilce.

- Prilagoditev zahtev za poročanje sorazmerno s trajanjem in kompleksnostjo projekta ter vrednostjo nepovratnih sredstev.

- Poenostavitev podatkovne zbirke kazalnikov na podlagi osrednje teme projekta.

- Uporaba možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov, plačil na podlagi rezultatov in omejitve upravičenih stroškov za nepovratna sredstva.

- Uporaba kaskadnih nepovratnih sredstev z omejenim poročanjem, z udeležbo nadzorne skupine.

- Poenostavitev postopka oddaje vlog, vključno s poenostavljenimi obrazci in spremno dokumentacijo.

2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Navedite obstoječe ali načrtovane preprečevalne in zaščitne ukrepe, npr. iz strategije za boj proti goljufijam.

Goljufija zajema notranje in zunanje kršitve. Zlasti vključuje kršitve finančnih interesov Unije, kot je opredeljeno v Konvenciji o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti. Ključni element, po katerem se goljufija loči od nepravilnosti, je namen. Goljufije lahko poleg finančnega učinka povzročajo tudi tveganje za ugled.

V skladu z metodologijo in smernicami OLAF je bila na ravni GD pripravljena posebna strategija za boj proti goljufijam na podlagi ocen tveganja v okviru glavnih dejavnosti finančnega upravljanja in nefinančnega upravljanja.

Ocene goljufij so se opravljale od junija do avgusta 2015, leta 2018 pa bodo posodobljene. Pri oceni goljufij se je upoštevala tudi naknadna revizija MRS po reviziji strategije za boj proti goljufijam, ki jo je izvedel SIAC, in poročila Evropskega računskega sodišča. Splošni sklep opravljenih ocen tveganja goljufije je, da je preostalo tveganje za večje neodkrita goljufije majhno (verjetnost in učinek).

Področja, na katerih je bilo preostalo tveganje ocenjeno kot nizko do srednje, so bila posebej pregledana:

(1) Javna naročila: na podlagi ocene tveganja je razumno sklepati, da vzpostavljene kontrole učinkovito zmanjšujejo glavna tveganja goljufije pri pripravi, ocenjevanju, dodelitvi in izvajanju postopka javnih naročil (pristranske razpisne specifikacije, nerazkrito navzkrižje interesov, nepravilen postopek ocenjevanja, nedovoljeno dogovarjanje med izvajalci, nedovoljeno dogovarjanje z izvajalcem in trgovanje z notranjimi informacijami, fiktivni izvajalci, plagiatorstvo, dvojno financiranje). Na naslednjih področjih je bilo ocenjeno preostalo tveganje nizko do srednje: a) nedovoljeno dogovarjanje z izvajalcem za sprejem podstandardnega izvajanja; b) plagiatorstvo/zamenjave proizvodov; in srednje preostalo tveganje c) dvojno financiranje.

Za spopadanje s tem nizkim do srednjim in srednjim preostalim tveganjem goljufij so organizirani redna uporaba opozorilnih kontrolnih seznamov (ki so del revidirane strategije za boj proti goljufijam) in uporaba zunanjih podatkovnih zbirk (npr. tistih, ki so našteje na spletišču OLAF za boj proti goljufijam) ter dodatna usposabljanja, ki jih usklajuje OLAF;

(2) Nepovratna sredstva: na podlagi ocene tveganja je razumno sklepati, da vzpostavljene kontrole učinkovito zmanjšujejo glavna tveganja goljufije pri ocenjevanju, sklepanju pogodb in naknadnih fazah postopka dodelitve (nerazkrito navzkrižje interesov, nepravilen postopek ocenjevanja, dejavnosti, ki niso opravljene v skladu s tehničnim opisom, previsoki izplačani zneski, dvojno financiranje in poskus goljufije). Na naslednjih področjih je bilo ocenjeno preostalo tveganje srednje: 1) dvojno financiranje; in nizko do srednje: 2) morebitni neodkriti primeri goljufije.

Ta tveganja se še zmanjšujejo z organizacijo dodatnega usposabljanja, ki ga usklajuje OLAF, in z redno uporabo opozorilnih seznamov (ki so del revidirane strategije za boj proti goljufijam).

(3) Upravni odhodki: na podlagi ocene tveganja vzpostavljene kontrole učinkovito zmanjšujejo glavna tveganja goljufije na področjih usposabljanja, publikacij, notranjih sestankov in stroškov za razvedrilo/reprezentanco v okviru upravnih odhodkov (tj. morebitna goljufiva plačila neupravičenih stroškov).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelek večletnega finančnega okvira in predlagane nove odhodkovne proračunske vrstice

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	09 02 Program za okolje in podnebne ukrepe (LIFE)	dif./nedif. ⁴⁴ .	iz držav članic EFTA ⁴⁵	iz držav kandidatk	iz tretjih držav	po členu [21(2)(b)] finančne uredbe
Naslov 3 – Naravni viri in okolje	09 02 XX Okolje	dif.	DA	DA	DA	NE
	09 02 XX XX Narava in biotska raznovrstnost	dif.	DA	DA	DA	NE
	09 02 XX XX Krožno gospodarstvo in kakovost življenja	dif.	DA	DA	DA	NE
	09 02 XX Prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic	dif.	DA	DA	DA	NE
	09 02 XX Prehod na čisto energijo	dif.	DA	DA	DA	NE
	09 01 XX XX Okolje – odhodki za upravno poslovanje	nedif.	DA	DA	DA	NE
	09 01 XX XX Prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic – odhodki za upravno poslovanje	nedif.	DA	DA	DA	NE
	09 01 XX XX Prehod na čisto energijo – odhodki za upravno poslovanje	nedif.	DA	DA	DA	NE

Predlagane proračunske postavke ustrezajo področjem ukrepanja, navedenim v predlogu Komisije za nov večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 (COM(2018) 321 final), sprejetem 2. maja 2018, in strukturi programa, kot je navedena v osnutku uredbe.

Proračunska nomenklatura, kot je navedena v oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, se lahko spremeni in je še vedno predmet odločanja.

⁴⁴ Dif. = diferencirana sredstva / nedif. = nediferencirana sredstva.

⁴⁵ EFTA: Evropsko združenje za prosto trgovino.

3.2. Ocenjene posledice za odhodke

3.2.1. Povzetek ocenjenih posledic za odhodke⁴⁶

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	3	Naravni viri in okolje
--	----------	------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po letu 2027	SKUPAJ
09 02 XX XX Narava in biotska raznovrstnost	Obveznosti	(1)	261,992	268,057	277,446	290,490	307,658	329,587	355,431	0,000	2 090,660
	Plačila	(2)	9,268	102,459	127,137	156,468	191,813	228,469	258,373	1 016,672	2 090,660
09 02 XX XX Krožno gospodarstvo in kakovost življenja	obveznosti	(1)	164,507	168,315	174,210	182,400	193,180	206,950	223,177	0,000	1 312,740
	plačila	(2)	5,820	64,335	79,831	98,248	120,440	143,458	162,234	638,376	1 312,740
09 02 XX Prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic	obveznosti	(1)	122,203	124,671	127,128	129,937	132,564	135,333	137,190	0,000	909,027
	plačila	(2)	2,625	46,522	57,168	69,099	81,848	93,115	98,996	459,653	909,027
09 02 XX Prehod na čisto energijo	obveznosti	(1)	132,117	134,810	137,556	140,357	143,214	146,129	148,317	0,000	982,500
	plačila	(2)	6,247	52,548	63,913	76,317	89,829	101,689	108,113	483,846	982,500
09 01 XX XX Okolje – odhodki za upravno poslovanje ⁴⁷	obveznosti = p lačila	(3)	13,500	13,600	13,700	13,800	13,900	14,000	14,100	0,000	96,600

⁴⁶ Seštevek se zaradi zaokroževanja ne ujema.

⁴⁷ Odobritve za upravne zadeve, ki se financirajo iz sredstev programa. Vključeni so zneski, potrebni za upravljanje preostalih obveznosti („dediščine“) iz programov za obdobje 2014–2020, ki jih trenutno upravlja izvajalska agencija.

09 01 XX XX Prilaganje podnebnim spremembam in blažitev njihovih posledic – odhodki za upravno poslovanje	obveznosti = plačila	(3)	5,684	5,773	5,925	5,777	5,864	5,864	6,086	0,000	40,973
09 01 XX XX Prehod na čisto energijo – odhodki za upravno poslovanje ⁴⁸	obveznosti = plačila	(3)	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	0,000	17,500
Okolje	obveznosti		439,999	449,972	465,356	486,690	514,738	550,537	592,708	0,000	3 500,000
	plačila		28,588	180,394	220,668	268,516	326,153	385,927	434,707	1 655,048	3 500,000
Podnebni ukrepi	obveznosti		262,504	267,754	273,109	278,571	284,143	289,826	294,093	0,000	1 950,000
	plačila		17,056	107,343	129,506	153,693	180,041	203,168	215,695	943,499	1 950,000
Odobritve za sredstva programa SKUPAJ	obveznosti	= 1 + 3	702,503	717,726	738,465	765,261	798,881	840,363	886,801		5 450,000
	plačila	= 2 + 3	45,643	287,736	350,174	422,208	506,194	589,095	650,402	2 598,54 7	5 450,000

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“
--	----------	-------------------

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po	SKUPAJ
--	------	------	------	------	------	------	------	----	--------

⁴⁸ Odobritve za upravne zadeve, ki se financirajo iz sredstev programa. Znesek, potreben za upravljanje preostalih obveznosti („dediščine“) iz programov za obdobje 2014–2020, ni vključen, ker se je financiral v okviru Obzorja 2020.

									<i>letu 2027</i>	
Človeški viri ⁴⁹		17,017	21,879	28,314	30,602	35,464	38,038	40,755		212,069
Drugi upravni odhodki		1,061	1,312	1,920	1,620	1,646	1,746	2,396		11,702
Odobritve iz RAZDELKA 7	18,078	18,078	23,191	30,234	32,222	37,110	39,784	43,151		223,771
večletnega finančnega okvira										
SKUPAJ										

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Po letu 2027</i>	SKUPAJ
Odobritve vseh RAZDELKOV večletnega finančnega okvira SKUPAJ	Obveznosti	720,580	740,917	768,699	797,483	835,991	880,148	929,952	0	5 673,771
	Plačila	63,721	310,927	380,408	454,431	543,304	628,879	693,553	2598,547	5 673,771

⁴⁹

Program bo po pričakovanjih delno prenesen na izvajalsko agencijo, ob upoštevanju izida analize stroškov in koristi ter zadevnih sklepov, ki bodo sprejeti. S tem povezane upravne odobritve za izvajanje programa v okviru Komisije in izvajalske agencije bodo ustrezno prilagojene.

3.2.2. Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za upravne zadeve

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za upravne zadeve.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za upravne zadeve, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SKUPAJ
------	------	------	------	------	------	------	------	--------

RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira								
Človeški viri ⁵⁰	17,017	21,879	28,314	30,602	35,464	38,038	40,755	212,069
Drugi upravni odhodki	1,061	1,312	1,920	1,620	1,646	1,746	2,396	11,702
Seštevek za RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira	18,078	23,191	30,234	32,222	37,110	39,784	43,151	223,771

Odobritve zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira								
Človeški viri	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Drugi upravni odhodki	21,684	21,873	22,125	22,077	22,264	22,364	22,686	155,073
Seštevek zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	21,684	21,873	22,125	22,077	22,264	22,364	22,686	155,073

SKUPAJ	39,761856	45,064144	52,358484	54,298484	59,374624	62,148624	65,837624	378,84384
---------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Potrebe po odobritvah za človeške vire in druge upravne odhodke se krijejo z odobritvami GD, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerazporejene znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v okviru postopka letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

⁵⁰ Trije GD nimajo svojih človeških virov za upravljanje predvidenih ukrepov, ker nobeden od njih ne upravlja večine ukrepov iz okvira programa za obdobje 2014–2020, ki so oddani v zunanje izvajanje izvajalski agenciji, v okviru podprogramov, ki jih upravlja GD za okolje (narava in biotska raznovrstnost, krožno gospodarstvo in kakovost življenja) pa je predvideno stalno povečevanje.

⁵¹ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

3.2.2.1. Ocenjene potrebe po človeških virih

- ☐ Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.
- ☒ Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
-

Ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)							
Sedež in predstavništva Komisije ⁵²	119	153	198	214	248	266	285
Delegacije							
Raziskave							
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa: EPDČ) – PU, LU, NNS, ZU in MSD ⁵³							
Razdelek 7							
Financirano iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	– na sedežu						
	– na delegacijah						
Financirano iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	– na sedežu						
	– na delegacijah						
Raziskave							
Drugo (navedite)							
SKUPAJ		119	153	198	214	248	285

Potrebe po človeških virih se krijejo z osebjem GD, ki je že dodeljeno za upravljanje ukrepa in/ali je bilo prerazporejeno znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v okviru postopka letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	Operativno in finančno upravljanje vseh programskih dejavnosti (nepovratna sredstva, javna naročila, nagrade itd.). Razvoj sinergije in usklajevanja z drugimi programi. Spremljanje in ocena.

⁵² Vključeni so potrebni človeški viri za upravljanje novega programa in človeški viri v GD za okolje, potrebni za upravljanje preostalih obveznosti programa LIFE+, po ocenah 5 EPDČ leta 2021, 4 EPDČ leta 2022 in 2 EPDČ leta 2023.

⁵³ PU = pogodbeni uslužbenec; LU = lokalni uslužbenec; NNS = napoteni nacionalni strokovnjak; ZU = začasni uslužbenec; MSD = mladi strokovnjak v delegaciji.

3.2.3. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

V predlogu/pobudi:

- ☒ ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb.
- ☐ je načrtovano sofinanciranje, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leto	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SKUPAJ
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo								
Sofinancirane odobritve SKUPAJ								

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

- ☒ Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
- ☐ Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
 - ☐ za lastna sredstva,
 - ☐ za druge prihodke.

Navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice ☐

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Posledice predloga/pobude ⁵⁴						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Člen							

Za namenske prejeme navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

--

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

--

⁵⁴

Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.